

ЯК ЖЫВЕ
«БЕЛАРУСЬФІЛЬМ»
8-9

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

АСЦЯРОЖНА:
НЕБЯСПЕЧНАЯ
ФЛОРА

12

12

ЧРВЕНЯ 2021 г.

СУБОТА

№ 110 (29479)

ЦЫТАТА ДНЯ

Iгар СЕРГЕЕНКА,
кіраўнік
Адміністрацыі
Прэзідэнта:

«Мы ўсе бачым і разумеем, якая вядзецца магутная інфармацыйная, гібридная вайна, разгорнута самая сапраўдная ідэалагічная вайна. Тым не менш людзі праявілі сапраўдны патрыятызм, грамадзянскасць, даючы адпор тым, хто спрабаваў і працягвае спрабаваць захапіць нашу інфармацыйную прастору. Аднак нам трэба будзе яшчэ больш зрабіць. Сёння як ніколі важна паказаць тое пазітыўнае, што адбываецца ў краіне, тое, што ствараецца, што будзеца, самаадданую працу людзей».

Творчасць як самазанятасць

У Касцюковіцкім доме рамёстваў працуюць два разьбяры па дрэве, якія любяць выразаць і жывёл, і лыжкі. Адзін з іх на гэтым здымку — шасцідзесяцігадовы Сяргей БЛАГУШКА. Былы заааэхнік, ён па стане здароўя не можа цяпер працаваць па спецыяльнасці, але, дзякуючы лёсу (спадзяюся, шчасліваму), стаў знамянітым у галіне народнага мастацтва. Сяргей захапіўся разбой драўляных лыжак для гаспадыні, свае вырабы аздабляў геаметрычнай вытанчанай разьбой, таму яго заўва-

жылі і запрасілі ў Дом рамёстваў. Менавіта тут напоўніцу майстар стаў адкрываць свой творчы патэнцыял і самабытнасць — выразаць складаныя фігуры дзікіх жывёл, якія на святочных кірмашах і фестывалях заўсёды прываблівалі глядачоў. За дваццаць гадоў Сяргей Аляксеевіч стаў карыфеем разьбярства Магілёўшчыны і па-ранейшаму працуе ў стылі ініцыянага мастацтва.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

КОРАТКА

• Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ аб развіцці «Вялікага каменя».

• Гарачня лініі КДК па пытаньнях уступнай кампаніі адкрыты ў Мінску і абласных цэнтрах.

• Мабільная брыгада ММЗ будзе дапамагаць рамантаваць тэхніку падчас масавых палявых работ.

• Міжнародная федэрацыя хакея паказала дызайн медалёў чэмпіянату свету — 2022.

• Цэнтральная гарбальніца Брэста пачала пастаўны пераход да штатнага рэжыму работы.

Нашы людзі

ВЫСОКАЕ — ГОРАД ВЫНАХОДНІКАЎ

Выкладчыкі і навучэнцы сельскагаспадарчага каледжа ствараюць тэхнічныя ноу-хау

У Высокаўскім дзяржаўным сельскагаспадарчым каледжы працуюць сапраўдныя рацыяналізатары і вынаходнікі. Іх работы не раз адзначаліся на выставах рэспубліканскага ўзроўню і, галоўнае, знаходзілі прымяненне на практыцы. А самай вялікай узнагародай для выкладчыкаў становяцца водгукі былых выпускнікоў, якія гавораць, што праз гады на сваёй вытворчасці ўкаранілі нешта з прыдуманых разам у вучэбных цэхах і лабараторыях.

СНЕГАХОД І РОВАР-ПАДМЯТАЛЬШЧЫК

Выкладчык з 38-гадовым стажам Валерый ЮНЧЫЦ адзначае, што навучэнцы, якія займаліся такой тэхнічнай творчасцю, становяцца спецыялістамі з асаблівым складам мыслення. Яны не адчуваюць сябе бездапаможнымі пры сутыкненні з любой праблемай, нешта прыдумваюць, здзяйсняюць маленькае адкрыццё альбо вынаходніцтва. Паводле яго пераканання, ёсць падлеткі з прыроджаным інжынерным складам розуму, але, каб яго развіць, трэба пакрыціць рукамі гэтыя гайкі, нешта скласці са старых матацыклаў ды малапедаў, якія звычайна прыносяцца са звалкі.

Валерый ЮНЧЫЦ з бульбасаджалкай.

СТАР. 7

Я зноў выбіраю «Звязду»

«ГАЗЕТА НЕ ГУБЛЯЕ АДМЕТНАСЦІ І ЁЎ ВЕК ІНТЭРНЭТУ»

Дырэктар філіяла «Навагрудскія Дары» ААТ «Лідскі малочна-кансервавы камбінат» Аляксандр БУЛАК:

— Не адно дзесяцігоддзе мяне суправаджае па жыцці найстарэйшая газета краіны. Ведаю, што не так даўно «Звязда» святкавала стагадовы юбілей. Гэта азначае, што ў выданні ёсць моц, непаўторная асаблівасць. Яно не губляе адметнасці і ў сучасных умовах, у век інтэрнэту. Бо друкаванае слова ўспрымаецца ўсё ж такі інакш, больш грунтоўна.

Дарэчы, сустрэкацца з карэспандэнтамі «Звязды» мне даводзілася часта. І падчас работы ў сельгаспрадпрыемстве, інспекцыі прыродных рэсурсаў, Навагрудскім і Іўеўскім райвыканкамах. Восі і зусім нядаўна на старонках газеты надрукаваны вялікі артыкул аб рабоце нашага прадпрыемства «Навагрудскія Дары».

Увогуле, выданне адпавядае тым запытам, якія стаяць перад грамадствам краіны. Такая газета вельмі патрэбна Беларусі.

Нягледзячы на такія салідны ўзрост, «Звязда» цікавая для любой узроставай катэгорыі. Відэа, што ідзе вельмі важна для падлітка выдання маладымі

кадрамі, якія пішучы матэрыялы з улікам патрэб часу. Наогул, тэмы самых разнастайных. Вялікая ўвага ўдзяляецца экалагічным праблемам, гістарычным падзеям, турыстычнаму патэнцыялу краіны. Многа слухных парад пра здароўе. Цяпер такія артыкулы вельмі карысныя і запатрабаваныя. Добра, што газеты адгукаецца і на пільныя сваіх чытачоў, якія дасылаюць розныя цікавыя гісторыі. З задавальненнем чытаю рубрыку «Постаці», у якой расказваецца пра вядомых людзей, іх жыццёвы лёс. Спадзяюся, што і надалей «Звязда» будзе адпавядаць свайму высокаму статусу рэспубліканскага выдання і радаваць чытачоў цікавымі і актуальнымі артыкуламі.

ISSN 1990 — 763X

2 1110 >

9 771990 763008

«Мы павінны ісці да дэбюракратызацыі ўсіх сістэм, схем, што дзейнічаюць у краіне»

У Палацы Незалежнасці прайшла нарада па пытаннях прававога рэгулявання гаспадарчай дзейнасці. Пытанні, вынесеныя на разгляд Прэзідэнта Беларусі Аляксандру Лукашэнку, ахвільвалі шырокі спектр эканамічных і грамадскіх адносін.

«Нам трэба будзе абмеркаваць пласт фундаментальных аспектаў прававога рэгулявання, якія закрануць кожнага без выключэння. І не толькі, я ўпэўнены, грамадзян Рэспублікі Беларусь. Таму любыя навацы павінны быць як мага больш вывераны і прадуманы, а таксама адказваць нашым каштоўнасцям, прынцыпам і не ствараць якіх-небудзь пагроз», — сказаў кіраўнік краіны.

Першае, самае аб'ёмнае пытанне нарады, па яго словах, датычыцца прапанаваных карэкціроўак Грамадзянскага кодэкса, які, па сутнасці, уяўляе сабой эканамічную Канстытуцыю (прававую аснову ўсіх гаспадарчых адносін).

Як падкрэсліў Прэзідэнт, дзеючы кодэкс сістэмна не пераглядаўся з дня яго прыняцця, а гэта было яшчэ ў мінулым стагоддзі.

«Як мне дакладваюць, работа над праектам вялася не адзін год з прыцягненнем усіх прадстаўнікоў грамадства. Падрыхтаваны значны аб'ём правак, якія закранаюць многія сферы, ад працоўнай і банкаўскай сфер. Найбольшы блок змяненняў закране гаспадарчую дзейнасць і простых грамадзян. Гэта ўкараненне пакуль новых для нас (але тых, што працуюць у іншых дзяржавах) інстытутаў, а таксама паліпашэнне кодэкса з улікам рэальнага жыцця», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў: хацеў бы яшчэ раз пераканання ў тым, што вызначаныя кірункі развіцця грамадзянскага заканадаўства адпавядаюць дзяржаўнай палітыцы.

«Па-першае, колькі прапанаваных падыходаў адказваюць бягучым і, галоўнае, перспектывным патрэбам краіны, грамадства, бізнесу і грамадзян? Па-другое, якія ўплывы вопыт такога рэгулявання ў іншых дзяржавах, асабліва з якімі ў нас шырока дагаворна-прававая база (напрыклад, ЕАЭС)? Па-трэцяе, якія навацы з'явяцца ў нашай краіне, калі мы замацуем іх у кодэксе?»

Наколькі мы (асабліва суб'екты гаспадарання і людзі) гатовыя да іх? **Памятаеце, я заўсёды казаў: «Змены, Змены, Змены». Я гатовы да змен, а ці гатовы вы, ці гатовы грамадства? Ці запатрабаваны гэтыя змены? Ці мы «нацягваем» іх штучна, чаго рабіць нельга»,** — задаў пытанні прысутным на нарадзе чыноўнікам Прэзідэнт.

Яшчэ адзін кірунак для абмеркавання на сустрэчы датычыўся ўдасканалення інстытута адміністрацыйных працэдур, ад якіх рэгулявання якога залежыць аператыўнасць іх аказання, інвестыцыйная прывабнасць краіны, павелічэнне даходнай часткі бюджэту і развіццё эканомікі.

«Але галоўнае, адміністрацыйныя працэдурныя — гэта пункт судакранання дзяржавы і грамадства. І эфектыўнасць такога ўзаемадзеяння шмат у чым уплывае на настроі людзей і давер да дзяржавы і ўлады ў цэлым. Таму **рух у бок поўнай інфармацыйнай даступнасці адміністрацыйных працэдур і іх аказання ў электронным выглядзе павінен адбывацца хутчэй.** Нават нашы партнёры па Еўразійскім эканамічным саюзе прасунуліся ў гэтым значна далей», — заўважыў кіраўнік краіны.

Паводле яго слоў, вынесены на абмеркаванне праект указа ўсталяваць шматзруковую сістэму рэгулявання. Прынцып і асноўныя падыходы вызначаюцца Прэзідэнтам, пералік адміністрацыйных працэдур — урадам, іх канкрэтныя рэгламентацыя — галіновымі і функцыянальнымі дзяржаўнымі органамі.

«Я сказаў, што гэта вельмі важна, і прашу далажыць. Па-першае, ці будзе эфектыўнай такая сістэма? Ці не прывядзе яна да звышфармалізму і, што вельмі страшна, бюракратыі ці кручкатворства на ведамасным і мясцовым узроўнях?» — запытаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён завіў, што гэтага дапусціць ні ў якім разе нельга.

«Мы павінны ісці да дэбюракратызацыі ўсіх сістэм, схем, што дзейнічаюць у краіне, — гэта галоўнае. Добры часам законы і заканадаўчыя акты ў нас тонучы ў бюракратызме, запішні ўзгадненні, хаджэнні па інстанцыях і гэтак далей. Забыліся пра адно акно», — нагадаў Аляксандр Лукашэнка.

Яшчэ Прэзідэнт пацікавіўся: якім чынам плануецца выбудаваць электроннае ўзаемадзеянне паміж органамі ўлады і суб'ектамі гаспадарання? Ці дозволіць лічбавізацыя скараціць выдаткі і не дапусціць карупцыйных перадумоў?

«Папярэджаю: тут **не павіна быць работы ў даніну модзе: «Ах, лічбавізацыя, ах, камп'ютарызацыя, ах, айфончыкі ў руках...»** Гэта ўсё добра, калі на карысць і калі разумець нашы людзі, а не асобныя 15—20 працэнтаў насельніцтва, і калі людзі гэта ўспрымаюць. Бегчы трэба

не спяшаючыся, але не спазняючыся, — дадаў кіраўнік краіны.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што яму самому даводзіцца шмат займацца кантролем за асноўнымі нарматывымі дакументамі і папрасіў дапамогі ў старшын Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай.

«Прыйдзецца Савету Рэспублікі і вам асабіста гэтым заняцца, калі мы, не дай Бог, не дапусцілі нейкіх ляпаў ці хтосьці не прапнуў у значнае заканадаўства тое, што сёння жыццём не запатрабавана. У Саветах Рэспублікі вопытныя людзі ад вытворчасці», — сказаў кіраўнік краіны.

Па яго словах, неабходна стварыць каманду юрыстаў, філосафаў і прававедаў, якія будуць працаваць пры верхняй палачыцы парламента і праглядаць дакументы на «жыццяздольнасць».

Міністр эканомікі Аляксандр Чарвякоў паведаміў, што ў Грамадзянскім кодэксе прапануецца ўнесці шэраг навацый. Яны прадугледжваюць нормы, якія сёння апрабаваны ў асобных сферах, і іх неабходна ўнесці ў гэты звод законаў. Важна таксама гарманізаваць шэраг нормаў з партнёрамі па ЕАЭС і ўкараніць нормы з улікам практыкі іх праправярэння.

Марыя ДАДАЛКА.

Каментарый у тэму

Міністр эканомікі Аляксандр ЧАРВЯКОЎ расказаў журналістам, што Прэзідэнт падтрымаў праект указа па ўдасканаленні адміністрацыйных працэдур. Па словах кіраўніка ведамства, дакумент — гэта толькі першы крок да далейшай вялікай работы.

«Сёння мы навялі парадак з працэдур, ачысцілі ад лішніх, дубіруючых працэдур, скампанавалі іх дакладна і зразумела. І самае галоўнае — мы падрыхтавалі пералік, рэестр працэдур», — сказаў міністр эканомікі.

Рэестр, які ён паведаміў, уяўляе сабой лічбавую пляцоўку для прадпрыемстваў, куды яны могуць накіраваць заяву, і яна будзе аўтаматычна рухацца па рэестры. Рэестр ужо працуе ў тэставым рэжыме. Яго прэзентуюць у найбліжэйшы час.

Міністр сцвярджае, што пералік адміністрацыйных працэдур застанецца на кантролі ўрада, каб магчыма было хутка ўносіць карэктывы.

«Мы пераходзім ад пераліку да электроннай пляцоўкі, дзе будзе знаходзіцца інфармацыйная база ўсіх працэдур. Прадпрыемствы, заходзячы на гэту пляцоўку, атрымаюць максімум інфармацыі па любой працэдур, і гэта пляцоўка будзе адным акном для падачы заявы. А далей мы апрацоўваем трэці ўзровень, калі ў кожнага рэгулятара будзе свой электронны прадукт, дзе будзе ажыццяўляцца канкрэтная працедура», — расказаў міністр эканомікі.

Задача чыноўнікаў да студзеня 2024 года — завяршыць гэту работу.

Таксама, як дадаў Аляксандр Чарвякоў, кіраўнік краіны даручыў кардынальна перагледзець і скараціць пералік адміністрацыйных паслуг.

«Гэту работу мы будзем рабіць з прадпрыемствамі, прадпрыемальнікамі, бізнес-саюзамі для таго, каб максімальна скараціць адміністрацыйныя ціскі. Размова ідзе не толькі пра прыватны сектар, але і дзяржаўны. Адміністрацыйнымі паслугамі карыстаюцца ўсе: і прыватныя, і замежныя прадпрыемствы. Кіраўнік краіны падкрэсліў, што дадзеная работа павінна праводзіцца не толькі чыноўнікамі, але і бізнес-супольнасцю, парламентарыямі. Работу мы будзем актыўна ў найбліжэйшы час разгортваць», — дадаў Аляксандр Чарвякоў.

Алег СЛІЖЭЎСКІ, міністр юстыцыі, у размове з журналістамі акцэнтаваў уяўцы, што цяперашняя карэкціроўка Грамадзянскага кодэкса самая маштабная з часу яго прыняцця. На працягу апошніх двух гадоў рыхтаваліся прапаноў па абнаўленні зводу законаў, а сёння яны былі прадстаўлены кіраўніку краіны.

Напрыклад, прапаноўваецца замацаваць нормы, паводле якіх некаторыя віды юрыдычных асоб могуць дзейнічаць на аснове тыповага статусу, зацверджанага ўрадам. Адносна здзелак непаўналетніх асоб з 14 да 18 гадоў плануецца рэгламентаваць, што дастаткова для заключэння здзелкі згоды аднаго заканадаўчага прадстаўніка падлетка.

Няма таксама ў сучасных нормах, якія расказаў міністр, адназначнага разумення, што такое дробная бытавая здзелка, якую могуць ажыццяўляць непаўналетнія.

«У гэтай сувязі ўводзіцца дакладная норма — верхняя мяжа для дробнай здзелкі памерам у тры базавыя велічыні», — канстатаваў міністр юстыцыі.

Будзе скасавана верхняя мяжа тэрміну дзеяння даверанасці. Бакі самі змогуць яго вызначаць.

«Трэба адзначыць, што ўводзіцца артыкул, які прадугледжвае дадатковую ахову выявы грамадзяніна. Гэты артыкул прадугледжвае, што выява, фатаграфія грамадзяніна не можа распаўсюджвацца, перадавацца без згоды самога грамадзяніна. За выключэннем фатаграфіі ў агульнадаступным месцы», — сказаў Алег Сліжэўскі.

Па словах міністра, агульны дух навацы Грамадзянскага кодэкса — зрабіць закон больш сучасным, прыстасаваным пад эканамічныя і грамадскія адносіны.

«Многія змены, якія ўтрымлівае кодэкс, накіраваны на спрашчэнне парадку арганізацыі, вядзення бізнесу для большага разумення і адназначнага ўспрыняцця нормаў Грамадзянскага кодэкса», — рэзюмаваў міністр.

Прэзідэнт даў згоду на ўнясенне праекта дакумента ў парламента.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Еўрасаюзе з 1 ліпеня ўводзіцца COVID-пашпарты

Еўрапейскі парламент зацвердзіў уводзіцца ў ЕС лічбавыя COVID-сертыфіката. Новы дакумент вызваліць трымаўнікаў ад неабходнасці рабіць дадатковыя тэсты і адбываць каранцін пры перамяшчэнні паміж краінамі Еўрасаюза. Медыкі ў любой краіне ЕС змогуць ставіць віртуальныя штампы аб прышчэпках і тэстах ва ўнутраны лічбавы кавідны пашпарт. А ўсе астатнія дзяржавы саюза з гэтага часу абавязаны будучы прымаць яго. Гэта бясплатны сертыфікат для ўсіх грамадзян Еўрасаюза, якія змогуць атрымаць яго альбо ў лічбавым, альбо ў раздрукаваным на паперы выглядзе. У ім будзюць пазначаны даныя пра вакцынацыю альбо аб тэстах на ковід. Пра гэта заявіў дзяржсакратар пры МЗС Францыі па еўрапейскіх справах Клеман Бон. Ён растлумачыў, што гаворка пойдзе «аб усіх адобраных ЕМА вакцынах, якіх на дадзены момант чатыры». Гэта прэпараты кампаній Pfizer-BioNTech, Moderna, AstraZeneca і Johnson & Johnson. У астатніх выпадках для падарожжаў па ЕС людзям трэба будзе зда-

ваць тэст на каранавірус. 1 чэрвеня дадзенаю сістэму ўжо запустілі Балгарыя, Чэхія, Данія, Германія, Грэцыя, Харватыя і Польшча.

Пэдра Касцілья перамагае на прэзідэнцкіх выбарах у Перу

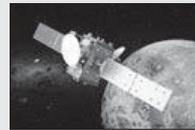
Прадстаўнік леварадыкальнай партыі «Вольнае Перу» Пэдра Касцілья атрымаў перамогу на прэзідэнцкіх выбарах у краіне. Пра гэта сведчыць даныя, апублікаваныя Нацыянальным офісам выбарчых працэсаў (ЦВК) паўднёваамерыканскай рэспублікі па выніках апрацоўкі 100 працэнтаў пратаколаў другога тура галасавання, паведаміла ТАСС. Падлічана пры гэтым пакуль каля 99,2% білетэнняў. За Касцілля прагаласавала больш чым 8,8 мільёна выбаршчыкаў (амаль 50,2%). Яго апанентку Кейку Фухіморы з правай партыі «Народнае сіла» падтрымалі 8,73 мільёна выбаршчыкаў (49,8%). Яна лідзіравала з Касцілляй перавагай з моманту пачатку падліку галасоў. Невялікая не прызнаваў паражэння і заклікаў прывільніку захоўваць спакой, прапаноўваючы даначкацца завяршэння апрацоўкі білетэнняў у сельскай мясцовасці. Пры гэтым прадстаўнікі леварадыкальнай партыі

запатрабавалі ад ЦВК весці максімальна пільны падлік усіх галасоў. Абраны прэзідэнт Перу ўступіць на пасаду 28 ліпеня. Тэрмін яго паўнамоцтваў складае пяць гадоў.

ESA адправіць арбітальны апарат да Венеры

Еўрапейскае касмічнае агенцтва (ESA) пацвердзіла адпраўку да Венеры арбітальнага апарата EnVision у пачатку 2030-х. Такое паведамленне будзе размешчаны шырокі інструментарый — рэзалты, спектрометры і радыары. «Нас чакае новая эра ў даследаванні нашага найбліжэйшага, але неверагодна адрознага суседа па Сонечнай сістэме», — заявіў дырэктар агенцтва па навуцы Гонтэр Хасінгер. Раней амерыканскае аэракасмічнае агенцтва NASA заявіла аб вылучэнні сродкаў на дзве новыя місіі на Венеру — па 500 мільянаў долараў на кожную. Іх пачатак намечаны на 2028—2030 гады. Галоўна мэтай місіі — высветліць, які атрымаўся, што Венера, маючы столькі падобных характарыстык з Зямлёй, стала абсалютна непрыдатнай для жыцця планетай.

Прэзідэнт прыняў адстаўку Віктара Шэймана

Аляксандр Лукашэнка прыняў рапарт аб адстаўцы кіраўніка спраў Прэзідэнта Віктара Шэймана. Гэтае пытанне было абмеркавана падчас сустрэчы ў Палацы Незалежнасці, перадае прэс-служба кіраўніка краіны.

«Ты шмат разоў пісаў рапарт аб сыходзе ў адстаўку. Я не згаджаўся з гэтым. Але я разумею, што калісьці час прыходзіць, табе хапіла ў жыцці», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што Віктар Шэйман мае вялікі жыццёвы вопыт і доўгі кар’ерны шлях: ад лейтэнанта, які прайшоў Афганістан, да генерал-палкоўніка.

«Я разумею, што і сям’я, і дзеці, і шматшмат яшчэ пытанні. Таму я згодны з тваёй новай старонкай у жыцці, скажу так. Але вельмі б папрасіў не сыходзіць далёка (і наогул не адыходзіць ад дзяржавы) і падставіць плячо там, дзе гэта трэба будзе. Як ты заўсёды гэта рабіў, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Пакуль бы вельмі папрасіў узяць на сябе, як заўсёды было, Кубу, Венесуэлу і тыя «хвасты» ў Афрыцы, пакуль ты не перадаў ураду. Прашу гэта пакінуць за сабой, пакуль я не вызначу, хто будзе далей гэтым займацца. Ну і яшчэ раз кажу: далёка не сыходзь. Бачыш, якая сітуацыя вакол Беларусі. Не дай бог нам з табой яшчэ ўзяць аўтамат у рукі і абаранцаў краіну».

Даслоўна

СЯБРОЎ НЕ ПАКІДАЮЦЬ

Пасол Расіі запэўніў у падтрымцы ва ўмовах санкцый

Расія прадоўжыць аказваць падтрымку Беларусі, у тым ліку ў выпадку ўвядзення дадатковых санкцый з боку Еўрапейскага саюза і іншых краін. Пра гэта заявіў Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Расіі ў Беларусі Яўген ЛУК’ЯНАЎ, паведаміла БелТА.

«Беларусь мы не пакінем, — падкрэсліў Яўген Лук’янаў. — Мы разумеем традыцыйную структуру эканомікі Беларусі, арыентаванай на экспарт, і я разумею, што менавіта таму санкцыі носяць такі кропкавы характар — каб падарваць менавіта гэтую частку экспертнай актыўнасці Беларусі і тым самым ударыць па фарміраванні бюджэту».

Дыпламат растлумачыў, што знешнегандлёвыя кантакты Беларусі і Расіі будуць інтэнсіўна аказваць «з улікам наступстваў ад уведзеных санкцый». Паводле яго слоў, больш дэтальную інфармацыю па канкрэтных відах тавараў будуць вызначаць адпаведныя федэральныя ведамствы Расіі і іх партнёры ў Беларусі.

Сваё стаўленне да санкцый пасол праілюстраваш словамі міністра замежных

спраў Беларусі Уладзіміра Макея, сказаным на адной з сустрэч з дыпламатамі: санкцыі ўводзяцца для таго, каб яны прывялі да галодных бунтаў. «Вось, уласна, уся ідэалогія, логіка і ўся герменэўтыка гэтых санкцый», — заўважыў Яўген Лук’янаў.

Пры гэтым ён падкрэсліў незаконнасць увядзення санкцый. «Па вызначэнні міжнароднага права і практыкі яны незаконныя. Санкцыі такога роду супраць якой-небудзь краіны могуць быць выкарыстаны толькі па рашэнні Савета Бяспекі ААН», — звярнуў увагу Яўген Лук’янаў.

Ігар ПЕТРЫШЭНКА:

«Зрабіць так, каб людзі з інваліднасцю не адчувалі ўшчамлення»

На базе Баранавіцкага дзяржаўнага ўніверсітэта пад старшынствам намесніка прэм’ер-міністра Ігара Петрышэнкі прайшоў чарговае пасяджэнне Рэспубліканскага міжведамаснага савета па праблемах інвалідаў, паведамілі ў прэс-службе Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

Удзельнікі разгледзелі пытанні па вырашэнні праблем людзей з інваліднасцю ў Брэсцкай вобласці, а таксама павышэння эфектыўнасці міжведамаснага ўзаемадзеяння пры стварэнні даступнага асяроддзя ў краіне і ажыццяўленні пастаяннага маніторынгу гэтай работы.

Да пачатку пасяджэння савета ўдзельнікі азнаёміліся з дзейнасцю ўніверсітэта, работай рэсурснага цэнтру інклюзіўнай адукацыі, а таксама з выставай вырабаў ручной работы, карцін людзей з інваліднасцю.

Віцэ-прэм’ера прыемна ўразіла: звычайныя студэнты, якія навуваюцца з хлопцамі з інваліднасцю, нават не ведаюць, што іх аднакурснікі асаблівыя.

— Гэта значыць, забяспечана камфортнае асяроддзе для сацыялізацыі такіх малых людзей у студэнцкае жыццё. Яны атрымліваюць якасную, добрую адукацыю, дэманструюць належны ўзровень ведаў, здаюць нароўні з усімі экзамены — ніякіх патуранняў тут няма. Бо галоўная задача — каб яны потым маглі, як і ўсе, рэалізавацца ў прафесіі. Дарчы, мы ўзялі для сябе яшчэ такі вектар, як садзейнічанне ў працаўладкаванні людзей з абмежаванымі магчымасцямі. Па выніках мінулага года ў гэтым

кірунку значна прыраслі: у нас 68,8 тысячы такіх людзей працаўладкавана, — адзначыў Ігар Петрышэнка.

Ён канстатаваў, што ў нашай краіне 564,5 тысячы інвалідаў, у тым ліку 34,5 тысячы — дзеці да 18 гадоў. Для гэтай катэгорыі важна стварыць элементы сацыялізацыі, інклюзіўнага асяроддзя, каб яны маглі рэалізоўвацца і ў навучанні, і ў прафесіі.

— Далей будзем рухацца так, каб у нашых гарадах, на ўсіх інфраструктурных аб’ектах было ўсё, каб людзі з абмежаванымі магчымасцямі не адчувалі нейкага ўшчамлення, — падкрэсліў віцэ-прэм’ер.

Наступнае пасяджэнне адбудзецца ў Віцебскай вобласці, каб на месцы выявіць недахопы ў рабоце і шукаць шляхі вырашэння канкрэтных праблем у рэгіёнах.

— Гэта комплексны падыход: важна паглядзець, як будзеца работа па ўсіх напрамках, у прыватнасці, як створана безбар’ернае асяроддзе, вырашаюцца іншыя пытанні людзей з інваліднасцю: аказанне медыцынскай, сацыяльнай дапамогі, сацыялізацыя ў адпаведнасці з медыцынскімі паказаннямі, — растлумачыў Ігар Петрышэнка.

Віцэ-прэм’ер таксама пазнаёміўся з работай прадпрыемства па вырабе абутку «Блік» Беларускага таварыства глухих. Завяршылася работа савета цырымоніяй адкрыцця міжрэгіянальнага спартланды «Вясёллы старты» з удзелам людзей з інваліднасцю.

Алена КРАВЕЦЬ.

Парламенцкі дзённік

НА СЯМЕЙНЫ КАПІТАЛ У МІНУЛЫМ ГОДЗЕ НАКІРАВANA 338 МІЛЬЁНАЎ РУБЛЁЎ

Пастаянная камісія па бюджэце і фінансах Палаты прадстаўнікоў правяла пасяджэнне, дзе абмеркавалі праекты законаў аб выкананні бюджэту дзяржаўнага пазабюджэтнага фонду сацыяльнай абароны насельніцтва і аб выкананні рэспубліканскага бюджэту за 2020 год.

Людміла НИЖЭВІЧ, старшыня Пастаяннай камісіі па бюджэце і фінансах, адзначыла, што выкананне бюджэту адбывалася ва ўмовах эпідэміялагічнай сітуацыі, зніжэння сусветных цен на асноўныя тавары, якія экспартуе краіна. Таксама негатыўнае ўздзеянне мела невыкананне асобных паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця.

«Даходы бюджэту сфарміраваны ў аб’ёме 23,4 мільярда рублёў. Пры гэтым на працягу года адбылося ўдакладненне даходаў бюджэту на адзін мільярд рублёў. Істочны ўплыў аказалі даходы ад знешнеэканамічнай дзейнасці», — пералічыла дэпутат.

Па яе словах, калі паглядзець на структуру даходаў, то падатковыя займаюць каля 79 % і ў цэлым знізіліся неістотна — на 0,3 %. Даходы ад знешнеэканамічнай дзейнасці ўпалі больш значна — на 13 % у параўнанні з 2019 годам.

Як дадала дэпутат, асноўнае зніжэнне адбылося з-за скарачэння даходаў ад вывазных мытных пошлін нафты і нафтапрадуктаў, але страты ўдалося кампенсаваць дадатковымі даходамі, якія паступаюць ад вывазных мытных пошлін, звязаных з рэалізацыяй калійных угнаенняў. «Такім чынам, страты бюджэту ад вывазных

мытных пошлін склалі 625 мільёнаў рублёў», — канстатавала Людміла Ніжвіч.

Па яе словах, выкананне бюджэту складала за 2020 год 101 % удакладненага плана і 97 % першапачатковага плана, зацверджанага законам. Паўплывала пандэмія і на выкананне расходнай часткі бюджэту: расходы павялічаны да 26,4 мільярда рублёў.

«У структуры расходаў удзельная вага расходаў на сацыяльную сферу падрасла да 13 % да ВУП. Пры гэтым усе абавязкі па галінах эканомікі, узятыя на сябе Рэспублікай Беларусь, у 2020 годзе выкананы. Як і забяспечаны ўсе гарантыі, то-бок абавязкі па выкананні і пагашэнні знешняга і ўнутранага доўгу Рэспублікі Беларусі», — сказала старшыня Пастаяннай камісіі.

Яна адзначыла, што памер дэфіцыту бюджэту павялічаны адносна лічбаў, прынятых законам аб бюджэце, — да 2,2 мільярда рублёў.

Прысутны на пасяджэнні міністр фінансаў Юрый СЕЛІВЕРСТАЎ у сваім дакладзе аб выкананні рэспубліканскага бюджэту летас паведаміў, што першапачаткова законам былі зацверджаны даходы ў памеры 24,4 мільярда рублёў і расходы ў 25,4 мільярда рублёў.

«Бюджэт 2020 года фарміраваўся, зыходзячы з базавага сцэнарыя развіцця эканомікі. Разам з тым яго выкананне ажыццяўлялася ва ўмовах пагаршэння ў пачатку года работы нафтапрадуктаў і нафтапрадуктаў і запавольвання эканамічнай актыўнасці з-за эпідэміялагічнай сітуацыі. Гэта прывяло да рэзкага і значнага зніжэння даходаў у бюджэт», — сказаў міністр.

Паводле яго слоў, скарачэнне даходаў запатрабавала перагляд расходнай часткі бюджэту. Так, былі аптымізаваны расходы на суму 1,6 мільярда рублёў.

Юрый Селівэрстаў дадаў, што пандэмія запатрабавала павелічэння расходаў на медыцыну. Так, выдаткі на гэту галіну ў параўнанні з 2019 годам выраслі на 240 мільёнаў рублёў і склалі 1,2 мільярда рублёў. Работнікам аховы здароўя і сапрабнікам, якія працавалі ў ачагах інфекцыі, выплачана дадаткова да асноўнага заробку 576 мільёнаў рублёў.

Міністр заявіў, што, нягледзячы на неспрыяльную эпідэміялагічную абстаноўку, бюджэт летас захаваў сваю сацыяльную накіраванасць, і выплаты адбыліся практычна без змен.

«Нейкая значная прыросту з улікам мер чакаць не прыходзілася. Расходы рэспубліканскага бюджэту на адукацыю летас склалі 1,1 мільярда рублёў (на 103 мільёны больш, чым годам раней). Па навуцы аб’ём расходаў склаў 326 мільёнаў рублёў (0,2 % да ВУП)», — сказаў міністр фінансаў.

Паводле яго слоў, працягнута фінансаванне праграмы сямейнага капіталу: у мінулым годзе на гэтыя мэты накіравана 338 мільёнаў рублёў, адкрыта 15,3 тысячы дэпазітных рахункаў. За пляч гадоў існавання сямейнага капіталу, дадаў Юрый Селівэрстаў, па гэтыя віды падтрымкі шматдзетных сямей звярнулася амаль 94 тысячы грамадзян.

Марыя ДАДАЛКА.

Даступная вакцина

З панядзелка прышчэпіцца можна ва ўсіх бальніцах Мінска

На базе адзінаццаці бальніц Мінска з 14 чэрвеня будзе арганізавана работа пунктаў вакцинацыі супраць інфекцыі COVID-19.

Як паведамляе прэс-служба Міністэрства аховы здароўя, прайсці вакцинацыю супраць каранавіруса можна ў прышчэпачных пунктах, арганізаваных у бальніцах №1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, а таксама ў бальніцы хуткай медыцынскай дапамогі і МНПЦ хірургіі, транспланталогіі і гематалогіі.

Прышчэпачныя пункты створаны ў адпаведнасці з загадамі Міністэрства аховы здароўя № 412 «Аб правядзенні вакцынацыі супраць COVID-19». Яны аснашчаны абсталяваннем, у тым ліку ўсім неабходным для захавання патрабаванняў «халадавага ланцуга».

У пунктах змогуць атрымаць прышчэпку ўсе ахвотныя — пры ўмове прад’яўлення дакумента, які сведчыць асобу. Падрабязная інфармацыя аб рабоце прышчэпачных пунктаў будзе размешчана ў агульнадаступных месцах і на сайтах установаў.

Алена КРАВЕЦЬ.

Анонс

АДМЕТНАСЦІ І СУДАКРАНАННІ

У Нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь пачынаецца досыць цікавы асветніцкі праект — «Беларусь і беларусы. Гід па гісторыі і культуры». Мяркуюцца, што на працягу ўсяго 2021 года адбудзецца цэлы шэраг выставак, якія разам адкажуць на многія пытанні, звязаныя з лёсам нашай Айчыны і нашага народа.

І першая выстаўка, якая пачне сваю работу 16 чэрвеня а 17-й гадзіне, у межах праекта складаецца з дзвюх частак — «Гісторыя» і «Культура». Першая паказвае лёсавызначальныя падзеі, асноўныя працэсы, этапы гістарычнага развіцця Беларусі (ад старажытных часоў да сучаснасці). Другая частка — «Культура» — адлюстроўвае асобныя тэмы, прысвечаныя адметнасцям самабытнай беларускай культуры.

Праект «Беларусь і беларусы. Гід па гісторыі і культуры» рэалізоўваецца ў адпаведнасці з грантам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у культуры на 2021 год. Партнёры праекта: Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусі, Беларускае тэлеграфнае агенства, Дэпартамент па ліквідацыі вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусі, Музей прыроды і экалогіі, Музей гісторыі тэатральнай і музычнай культуры, вядомыя майстры фатаграфічнага мастацтва Ганна Кіпель, Анатоль Андрэеў.

Сяргей ШЫЧКО.

Жыллёвая нерухомаць

ЦЭНЫ СТАБІЛЬНА ПАЎЗУЦЬ УНІЗ

Але новабудуёлі даражэйшыя за кватэры
з другаснага рынку

Па словах дырэктара агенства нерухомаці «БелЦНН» і ганаровага старшыні ГА «Беларуская асацыяцыя «Нерухомаць» Мікалая ПРАСТАЛУПАВА, чэрвень мы пражывём сапраўды таксама, як і май (у нас цяпер колькасць здзелак не максімальная, як бывала неаднойчы ў разгар вяснова-летняга сезона). Людзі перакананыя ў тым, што жыццё працягваецца, і вырашаны свае жыллёвыя пытанні пры неабходнасці трэба будзе тут і цяпер.

Гэта трохі лірыкі, а цяпер па сутнасці. Продажы кватэр у сталіцы скарачаюцца ўжо другі месяц запар. Але ёсць у гэтай навіны і станоўчы аспект: назіраецца тэндэнцыя, калі ў сувязі са значным пацяжненнем (усё ж такі лета) памяншаецца рызыка «падчапіць» каранавірус. Таму апошнім часам на другасны рынак жылля пачынаюць звяртаць увагу тыя, каму жыллё трэба было набываць яшчэ ўчора.

Тым не менш бягучы ўзровень попыту знаходзіцца каля сваіх сярэдніх значэнняў для пачатку лета. І ў цэлым, нягледзячы на не самы спрыяльны для рынку час, у 2021 годзе пакупнікі паводзілі сябе куды больш актыўна, чым у аналагічны перыяд мінулага года, калі ў разгар пандэміі набірлася за месяц крыху больш за 700 здзелак.

ЦЭННІК УНІЗ, ПРАПАНОВА — ТУДЫ Ж

Калі ацэньваць стан рынку коротка — ён стабільны, цэны павольна, але ўпэўнена паўзучы ўніз. Тэмп патагнення кватэр на дадзеным этапе невялікі — не дзе да 1 % у месяц. Сапраўды, за апошнія два тыдні індэкс цэн другаснага рынку жылля ў Мінску знізіўся на 0,5 % і склаў 1244 долары за квадратны метр. Дзіўна, але сярэдняя цана кватэр у новабудуемых сталіцы за гэты час нават нязначна вырасла і на сёння роўная 1292 долары за «квадрат». Разруў паміж сярэднім узроўнем коштаў перашаснага і другаснага рынку складае 48 долараў на карысць новабудуемых. Сярэдняя цана квадратнага метра без уліку ўплыву новабудуемых складае 1324 долары.

Прапанова на рынку кватэр сталіцы працягвае зніжацца: за апошнія сем дзён колькасць выстаўленых на продаж аб'ектаў зменшылася амаль на 1 %. Мацней за ўсё скарацілася колькасць чатырохпакаёвых кватэр. Колькасць трохпакаёвых за тыдзень практычна не змянілася. Прыкметнай за ўсё скарацілася колькасць аб'яў аб продажах кватэр у Цэнтральным (мінус 6 %), Заводскім (мінус 6 %) і Ленінскім (мінус 5 %) раёнах.

Максімальную прапанову за мінулыя пяць гадоў мы назіралі летас у красавіку, калі адначасова прадавалася больш за 16 тысяч кватэр. Цяперашняе зніжэнне досыць хуткае — ужо прапануецца на продаж толькі 13 тысяч 360 кватэр.

ПСИХАЛАГІЧНА ПРАДАЎЦЫ ЯШЧЭ НЕ ЗУСІМ ГАТОВЫЯ

Пакуль прадаўцы ў поўнай меры не ідуць на зніжэнне цэн, лічаць аналітыкі рынку жыллёвай нерухомаці. Выстаўляючы кватэру на продаж, яны арыентуюцца на лічы, якія бачаць у інтэрнэце. «А там з 10 тысяч кватэр 80 % выстаўлены па завышанай цане. Тым не менш цэны рэальных здзелак зніжаюцца. Увесь мінулы год мы бачылі такі трэнд, і ён, у прынцыпе, захоўваецца. Але трэба разумець, што гэта здзелкі не па тых кватэрах, якія ўжо год вісяць у аб'явах, а па свежых варыянтах з адэкватнай ценой, якія былі выстаўлены ў май», — кажа Мікалай Прасталупаў.

Разам з тым ніхто не сцвярджае, што рынак пацяў рэальна аднаўляецца. Гэта даў аб сабе значна адкладзены попыт. Літаральна

бы. На думку Мікалая Прасталупава, у дадзенай сітуацыі была б вельмі дарэчы рэальная аднамомантвая зніжка ў памеры 10—15 %. Гэта значна аживіла б рынак. А так патэнцыйныя пакупнікі бачаць перад сабой выключна на дарагіх кватэры, дзе квадратны метр прапануваецца па цане 1200 долараў з «хвостом». Тут трэба ўлічваць, што жыллё гэтае прапануваецца без аддзелкі, на якую трэба будзе выкласці яшчэ тысяч дзевяць долараў.

Да таго ж нават нешматкаёвыя кватэры тут досыць прасторныя. Двухпакаёвыя кватэры агульнай плошчай 70 квадратных метраў, аднапакаёвыя — 50 «квадратаў». Такое жыллё разлічана выключна на багатых людзей, а такіх у нашай краіне становіцца ўсё менш і менш.

У сувязі са штучным стрымліваннем цэн гэтым забудушчыкам (і не толькі ім) атрымліваецца не зусім зразумелая сітуацыя, калі квадратныя метры ў новабудуемых прадаюцца нават

ўвесь мінулы год у нас быў вельмі нестабільны ў плане сацыяльных з'яў, і многія людзі адкладалі рашэнне жыллёвага пытання. Хтосьці ваяваў з вірусамі, іншыя чакалі эканамічнага абвалу і наступнага зніжэння цэн. Але наступіў 2021 год, курс долара пакуль стабільны. У людзей наспела жаданне вырашыць жыллёвае пытанне, пакуль ёсць такая магчымасць. Таму што большасць купляе кватэру не тады, калі гэта выгадна, а калі патрэбна асобнае жыллё. Тыя нешматлікія пакупнікі, якія цяпер актыўнаюцца на рынку, вырашаюць сваё жыллёвае пытанне проста таму, што гэта неабходна.

НЕ ЗУСІМ РЫНКОВЫЯ ФАКТАРЫ

Тут на першасным рынку жылля высвятляецца адзін цікавы фактар. Замежныя забудушчыкі, які займаюцца ўзвядзеннем дамоў жыллага комплексу ў сталіцы, ужо цяпер мае каля 30 % аб'ёму прапановы гатовых кватэр у новабудуемых. Па словах нашага эксперта, у гэтай арганізацыі за апошні год «завіслі» тысячы і тысячы новых кватэр, якія досыць павольна прадаюцца ўжо на другасным рынку жылля. Нягледзячы на слабую цікавасць (на дадзеным этапе) да такога жылля, уласнік з усіх сіл «упіраецца» і не згаджаецца ісці на зніжкі. А мог

даражэй, чым кватэры на класічным другасным рынку жылля. А гэта няправільна, лічыць Мікалай Прасталупаў, гэта адкрыты дысбаланс рынку. Кватэры ў аб'ёжных раёнах, з развітой інфраструктурай, з цалкам прымальнымі рамантамі, заўсёды прапануваўліся даражэй, чым жыллё ў новых мікрараёнах, дзе неабходна як мінімум пяць гадоў, каб давесці пабудову да розуму. Бо патрэбна яшчэ пабудоваць аб'екты сацыяльнага значэння (дзіцячыя садкі, школы, крамы і іншыя).

Чаму такая сітуацыя склалася на рынку? Усё проста, кажа наш спікер, — на рынку няма здаровай канкурэнцыі. У Мінску не хапае сапраўды моцных забудушчыкаў, якія б змагаліся за кожнага пакупніка. У такім выпадку ўжо гатовае жыллё не будзе простаіваць гадамі...

Наш эксперт не чакае, што дынаміка зніжэння цэн будзе мацней, бо 80 % здзелак на рынку альтэрнатыўныя. Прадаючы кватэру, людзі шукаюць жыллё наўзямем. Цэны могуць зваліцца глыбей звычайнага, толькі калі на рынку з'явіцца вялікая колькасць новабудуемых па 700—800 долараў за «квадрат», аднак перадумою для гэтага цяпер няма, бо, як ужо было адзначана, адсутнічае канкурэнцыя.

Сяргей КУРКАЧ.

Май на ўвазе

РАЗБУРЫЦЬ СЦЯНУ СТЭРЭАТЫПАЎ

Каму выгадна супрацоўнічаць
з агенцтвамі нерухомаці ў Беларусі?

За апошнія гады колькасць агенцтваў нерухомаці па Мінску і іншых гарадах значна ўзрасла. Некаторыя ўласнікі усё яшчэ баяцца супрацоўнічаць з імі і трапіць на «чорных рызэлтараў», а кліенты не разумеюць, навошта агенцтвам плаціць. Разам са спецыялістам аднаго сталічнага агенства Лізаветай ГАЙДАРАВАЙ разбярэм, чаму рызэлтарскія паслугі карыстаюцца попытам і як будзеца работа знутры агенцтваў.

Юрыдычная кансультацыя.

Першае, што заўсёды хвалюе людзей у пытаннях нерухомаці, гэта юрыдычныя пытанні. Іх заўсёды шмат ва ўсіх удзельнікаў працэсу. Звычайна гэта датычыцца налагаў, тэрмінаў аплат, парадку заключэння дагавора. Звартаючыся да спецыялістаў, якія працуюць па заказна-адаўстве Рэспублікі Беларусь, вы атрымаеце самую дакладную і актуальную інфармацыю. Апіраючыся на вопыт, спецыяліст распрацоўвае схему работы з дакументамі, а таксама дакладна ведае, калі пайсці, куды, у якой паслядоўнасці і што неабходна мець на руках. Менавіта такая схема дапаможа аформіць дакументы ў аптымальны тэрмін і з мінімальнымі матэрыяльнымі выдаткамі як для гаспадароў, так і для кліентаў.

Вашы ўмовы. Многія, хто шукае кватэру для арэнды самастойна, сутыкаюцца з нежаданнем гаспадароў узяць іх з сабакамі або катані. Калі схлусіць у такім выпадку, то пасля могуць узнікнуць праблемы для ўсіх. Агент ведае, як правільна данесці гэтыя звесткі да ўладальніка і ўлічыць усе вашы патрэбы пры пошуках. Прадаўшы рызэлтару або агенту інфармацыю аб тым, якая вядомая патрэбна, ён месцазнаходжанне, наяўнасць рамонт, ён падбярэ толькі прыемныя варыянты. Менавіта ён возьме на сабе адказнасць за папярэдняе перагаворы і выключыць колькасць непатрэбных кантактаў. Такім чынам, эканоміць час усіх зацікаўленых у здзелцы.

Аператыўнасць. Агенцтва нерухомаці працуюць па сваіх базах аб'ектаў, якія рэгулярна абнаўляюцца, і могуць прапанаваць такі варыянт, які вы дакладна самі не знайшлі б. Таксама можна скарыстацца такой рызэлтарскай паслугай, як падбор варыянта здзелкі з аб'ектам. У гэтым выпадку арганізацыя прымае на сабе адказнасць менавіта падабраць для спажыўца аб'ект, які адпавядае яго пажаданням. Такая паслуга звычайна называецца «па факце». Увогуле, існуюць агенствы, якія працуюць толькі па факце і не патрабуюць ніякіх выпярэдніх аплат за паказы. Калі выраслы шукаць кватэру праз спецыялістаў і не хочаце трапіць на ашуканцаў, звярніце увагу менавіта на такі метад.

Дзяржаўныя тарыфы. Плата спажыўцамі рызэлтарскіх паслуг ажыццяўляецца па тарыфах (стаўках) на рызэлтарскія паслугі, зацверджаныя пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 14 сакавіка 2008 года № 386. Кошт кожнай асобнай паслугі звязаны з памерам дзеючай базавай велічыні. Калі змяняецца базавая велічыня, адпаведна, змяняецца і сума аплаты. У пастанаўленні прапісаны ўсе віды паслуг для спажыўцоў, якія можа аказаць агенства: арэнда (найм) аб'ектаў жыллага фонду, падбор аб'екта нерухомаці, арганізацыя і правядзенне здзелак, аказанне дапамогі ў падрыхтоўцы дакументаў і г. д.

Плануючы маніпуляцыі з нерухомацю, іншы раз задумайцеся аб сваёй кампетэнцыі ў гэтай сферы. Ці зможаце вы самастойна правесці такую здзелку або лепш даверыцца прафесіяналам сваёй справы, якія з такой работай сутыкаюцца кожны дзень і маюць каласальны вопыт?

Марыя ТАРНАЛІЦКАЯ.

Добраўпарадкаванне

Мадэрнізацыя спартыўных пляцовак

Гэта навіна для аматараў заняткаў фізічнай культуры на свежым паветры. Мясцовыя ўлады сталіцы разгледзелі пытанне аб стане і функцыянаванні дваровых спартыўных пляцовак.

Цяпер большасць іх, як паведамілі ў Мінгарвыканкаме, чакае паступовай і грунтоўнай мадэрнізацыі. Усяго ў горадзе 285 такіх збудаванняў. Многія ўжо фізічна і маральна састарэлі. Таму мадэрнізацыя закране значную частку дваровых спартыўных пляцовак.

Прычым зроблена гэта будзе па тыпавым праекце. Распрацавана адпаведная форма шматпрофільнай спартыўнай пляцоўкі, якая і ляжа ў аснову рамонтнаму зделку або лепш мяркуецца ўладкаваць штучнае пакрыццё, футбольную браму, баскетбольныя кольцы, іншыя спартыўныя прыстасаванні і снарады.

Адміністрацыі раёнаў і галоўнае ўпраўленне спорту і турызму Мінскага гарвыканкама ўжо ўключыліся ў гэтую работу, у прыватнасці распрацаваны графік мадэрнізацыі дваровых спартыўных пляцовак.

Мікалай ЛЮБЧАНСКИ.

СВЯТЫ АБАВЯЗАК — ЗАХАВАЦЬ ПРАЎДУ

Учора з самага ранку на станцыі Мінск-Пасажырскі было надзвычай шматлюдна. І гэта не звязана з пачаткам лета і дачным сезонам. На вакзале сустралі незвычайны састаў... На перон прыбыў «Цягнік Перамогі».

Юлія Бельга

Гэта інтэрактыўная экспазіцыя, якая пераносіць наведвальнікаў у падзеі Вялікай Айчыннай вайны. У дзеячых вагонах (а ўсяго іх 12) расказваецца аб падвигі абаронцаў Брэсцкай крэпасці, аб жыцці ў акупацыі, транспліруецца гераічная барацьба на фронтах, у пад-

поллі і партызанскіх зонах, доўгачаканая Перамога!
— Наш святы абавязак — захаваць гістарычную праўду, памяць аб Перамозе

над нацызмам і перадаць яе будучым пакаленням, — адзначыў намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігар ЛУЦКІ. — Супраць Бе-

ларусі і Расіі ідуць інфармацыйныя войны і атакі, якія не спыняюцца. Нашым людзям, асабліва моладзі, спрабуюць навязаць наскрозь фальшывыя гістарычныя наратывы, калі Савецкі Саюз нароўні з фашысцкай Германіяй абвінавачваюць у развязванні Другой сусветнай вайны, калі савецкія сімвалы прыраўноўваюцца да нацысцкіх, а людзям забараняюць святую для іх святую пад сцягам Вялікай Перамогі. Яны хочучь, каб мы, нашчадкі герояў-пераможцаў, апраўдваліся за сваіх дзедаў і прадзедаў, якія чаной уласнага жыцця выратавалі жыццё ўсяму чалавецтву. Мы прынялі гэты

выклік, мы адстаім праўду, адстаім наша права на памяць аб падвигі, наша права на суверэннае развіццё сёння і ў будучыні.
Над гісторыка-асветніцкім праектам «Цягнік Перамогі» працавала вялікая каманда прафесіяналаў. Менавіта дзякуючы іх намаганням, трапіўшы ў цягнік, быццам сам з'яўляешся калі не ўдзельнікам, то сведкай тых гераічных, а разам з тым трагічных падзей. У цягніку можна не толькі дакрануцца да прадметаў, але і пачуць аўдыяропед. Медыяэкраны, трохмерныя панарамы, поўнамаштабныя фігуры

герояў, незвычайныя лакацыі, спецафекты, датчыкі прысутнасці, панарамы баёў віртуальнай рэальнасці — сучасныя тэхналогіі дазваляюць пазнаёміцца з многімі эпізодамі Вялікай Айчыннай вайны.
Састаў праёйдзе па многіх рэгіёнах нашай краіны. 80-ю гадавіну пачатку Вялікай Айчыннай вайны сустрэне ў Брэсцкай крэпасці-героі, якая адной з першых прыняла ўдар гітлераўцаў. 28 чэрвеня ў Магілёве — у дзень вызвалення горада ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Кожны трэці

СІМВАЛ ПАМЯЦІ

Дальва стала апошняй са 186 беларускіх вёсак, якія паўтарылі лёс Хатыні

Трагедыя адбылася 19 чэрвеня 1944 года. Акупанты, заціснутыя з усіх бакоў савецкімі войскамі і партызанскімі злучэннямі, адступалі. Ужо амаль пераможаныя, беглі і... працягвалі рабіць сваю чорную справу. Усіх дальвінцаў сганялі ў адну з хат і падпалілі. У польшы загінулі 44 чалавекі: двое мужчын, 13 жанчын, 29 дзяцей. Да вызвалення Беларусі заставаліся лічаныя дні...

ЧОРНЫ ПАНЯДЗЕЛАК

Адзінаму, каму пашчасціла не апынуцца ў тым вогнішчы, быў 13-гадовы Коля Грыловіч. За некалькі гадзін да трагедыі маці адравіла яго падняціц бацьку, які кіламетры за два ад вёскі пасвіў каня. Тады хлопчык яшчэ не ведаў, што гэты факт выратуе яму жыццё...

Як толькі ў Дальве пачуліся выбух і выстралы, Коля Грыловіч узяўся распутваць каня. Але жалезныя ланцугі не падаваліся хлапчковым рукам, і тады ён кінуўся ў бок вёскі, над якой ужо ўзнімаўся вялізны слуп дыму. Як ён сам пазней прызнаецца, калі б паскакаў на кані, то апынуўся б у Дальве акурат тады, калі акупанты жорстка распраўляліся з мірнымі жыхарамі — яго аднавяскоўцамі і самымі блізкімі людзьмі. У тым жудасным вогнішчы загінулі мама, тата, дзядуля і тры яго малодшыя браты: Косця, Жэня, Валодзя. У 13 гадоў хлопчык застаўся адзін. З адкрытай ранай на сэрцы, якая ніколі не загойвалася.

Мікалай Грыловіч на Могілках Вёсак у Хатыні.

з адным з сыноў лаяла ўбаку ад згарэлага дома: відаць, атрымалася выравацца, але іх усё роўна напалкала варожая куля. Дзесяць дзён і начэй дальвінцы ляжалі пад адкрытым небам — ланцугі адступаючых немцаў цягнуліся і цягнуліся праз ужо мёртвую вёску, не даючы магчымаму пахаваць нябожчыкаў. 29 чэрвеня, калі савецкія танкі былі побач, у Дальву прыйшлі жыхары навакольных вёсак, партызаны — людзей пахавалі ў брацкай магіле.

Той жудасны летні дзень, калі здарылася трагедыя, Мікалай Грыловіч называў чорным панядзелкам. Ён шмат абдумваў яго, пракручваюў да драбніц і часта задаваўся пытаннем: чаму ён застаўся жыць, чаму не апынуўся побач са сваёй сям'ёй у тым кастрышчы? І сам жа знаходзіў адказ: «Гасподзь пакінуў мне жыццё, каб было каму расказаць...»

І ўвекавецыць. Менавіта дзякуючы Мікалаю Грыловічу ў Дальве з'явіўся мемарыяльны комплекс. Усё яго далейшае жыццё было звязана з захаваннем памяці аб родных і аднавяскоўцах, аб вёсцы, якая не адраділася. Мікалаі Пятровіч быў сябрам нашай газеты. Невыпадкова, пачынаючы з 1990-х гадоў, «Звязда» была інфармацыйным партнёрам усіх работ, якія праводзіліся на мемарыяльным комплексе.

44 БЯРОЗЫ

У 2006 годзе Мікалаі Пятровіч пайшоў з жыцця. Аднак яго справу працягваюць любімыя жанчыны — жонка, дачка і ўнучка. Напярэдадні 90-гадовага юбілею гэтага выключнага чалавека, які б адзначыў сёння, і 77-й гадавіны трагедыі ў Дальве мы сустрэліся з яго ўдавой.

— Усе прыйшлі да пенсіі з лецішчамі і машынамі, а мы — з мемарыяльным комплексам, — з парогу жартуе Рыма Грыловіч. — Першая зарплата Мікалаі Пятровіча пайшла на жалезную агароджу вакол брацкай магілы. Калі ж пачалося будаўніцтва

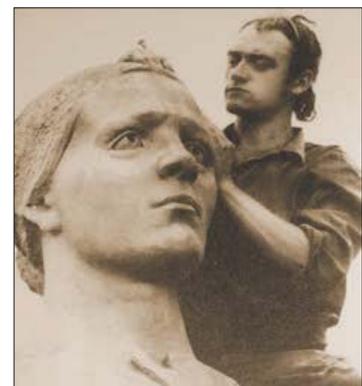
ломнай работай скульптара. У ліпені 1973 года адбылося яго адкрыццё.

Сёння гэта гісторыка-культурная каштоўнасць (не без намаганняў Грыловіча, вядома), філіял мемарыяльнага комплексу «Хатынь», сімвал памяці аб бязвізна загінулых мірных жыхарах, вёска-помнік.

На месцы былой вёскі красуюць 44 бярозы — менавіта столькі людзей загінула тым жудасным чэрвеньскім днём. На месцы, дзе раней стаялі хаты, — зрубы з цэменту. На 16-метровай сцяне памяці — імёны загінулых дальвінцаў, двое дзяцей былі з суседніх населеных пунктаў.

Дальва лічылася невялікай вёскай: усяго 12 хат. Затое жылі ўсе дружна, сярод аднавяскоўцаў шмат было сваякоў. Таму не дзіва, што ніхто нікога не выдаваў, калі ў хатах пачавалі партызаны. Мікалай быў сувязным партызанскага атрада «Барацьба» брыгады «Народныя мсціўцы» імя Варанянскага. Чым маглі, дапамагалі партызанам і бацькі Грыловіча: рэгулярна паклі для іх хлеб, давалі прытулак. А калі падчас вялікай карнай экспедыцыі 1944 года сховіцца спатрэбілася дальвінцам, партызаны іх размясцілі ў сваім лагеры. У Дальву жыхары вярнуліся за тры дні да трагедыі...

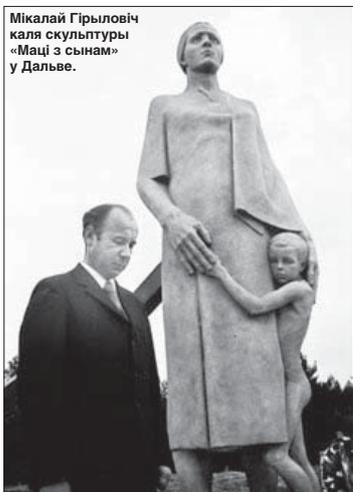
Штогод напярэдадні Дня абаронцаў Айчыны і Узброеных Сіл Беларусі ў Дальве ладзіцца агітпрабег, у дзень трагедыі вёскі праводзіцца мітынг-рэквіем. Дзякуючы намаганням Грыловіча, у Дальву пракладзена дарога, праведзена электрычнасць і тэлефонная сувязь, устаноўлены і асвечаны праваслаўны

Скульптар Уладзімір Церабун за працай над скульптурай «Маці з сынам» у Дальве.

крыж, працуе музей. Ён — ганаровы грамадзянін Лагойска. Імем Грыловіча названа адна з лагойскіх вуліц. Акрамя таго, Мікалай Пятровіч напісаў кнігу «Дальва — сястра Хатыні». Аднак гадоўнае, з чым атаясамліваецца яго імя, — гэта вёска-помнік, якая сустракае наведвальнікаў наступнымі словамі: *Сталіў нас вораг чэрвеньскай парогі — Дзядоў, жанчын, падлеткаў і дзяцей. Даруйце, людзі добрыя, за тое, што не сустракаем вас як гасцей.*

Фота з архіва газеты «Звязда». Мемарыяльныя паласы падрыхтавала Вераніка КАНЮТА.

Мікалай Грыловіч каля скульптуры «Маці з сынам» у Дальве.

«Я прыбег агародамі, праз жыта — дзверы ў хаце адчынены, лётае пух ад падушак, пабітае школа, а на стале раскладзены лыжкі, — успамінаў той страшны дзень Мікалаі Грыловіч. — Выбег з хаты — нікога навокал, толькі праз дым убачыў у канцы вёскі дзве крытыя машыны. Мусіць, думаю, забралі людзей. Але не, аднавяскоўцы ўжо дагаралі...»

Ён пазнаў маці па залатых зубах — у яе адзінай на ўсю вёску былі такія. Яна разам

ВЫСОКАЕ — ГОРАД ВЫНАХОДНІКАЎ

**(Заканчэне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Вось з такога прыкладна матэрыялу тут сабралі матацыкл-снегаход. Гэта матацыкл, які націскам рычага выпускае лыжы, нібы шасі.

— З гаража мы выязджаем на колах, лыжы падымаюцца ўверх, — расказвае Валеры Іванавіч. — Наша машына ідзе як звычайны матацыкл. Потым ва ўмовах снегу апускаем лыжы, колы пры гэтым уздымаюцца. Заехалі, пакаталіся на лыжах, пад'ехалі да асфальту, зноў апускаем колы. Ззаду ёсць яшчэ гусенічны механізм для забеспячэння ўстойлівасці на снезе. Ва ўсёй гэтай канструкцыі адносна новы толькі рухавік. Ён застаўся ад матацыкла, які быў пашкоджаны пры пажары, пры гэтым сам рухавік захавваўся. Астатняе знайшлі практычна на сметніках. Вось гэтая гусеніца знятая са спісанай машыны для прыгатавання кармоў. Нешта аддаюць знаёмыя, якія ведаюць пра патрэбу каледжа. Найпершы з вучнямі вычышчаем, раўняем любую дэталю, прыводзім яе ў парадак. А потым усё разбіваем, рыхтуем чарцяжы, робім механізм па навуцы. Напрыклад, на гэты матарызаваны снегаход пайшоў у нас прыкладна год работы. На рэспубліканскай выставе тэхнічнай творчасці некалькі гадоў таму мы з ім занялі другое месца.

Згаданы матацыкл — любімая справа не толькі выкладчыка, але і навучэнцаў. Яго падладзіць, падкруціць з задавальненнем прыходзяць навучэнцы Юры Даніліч і Мікіта Казачук. Хлопцы расказалі яшчэ пра адзін незвычайны на выгляд аграгат, які яны ўмоўна называюць «трыцыкл». На выбар указанай машыны іх натхніў хворы чалавек. Ubачылі, як цяжка перасоўвацца яму з хворымі нагамі і спіной, і вынайшлі такую матарызаваную павозку з матаром: у ёй сядзенне, нібы ў вазку, з прыступкай для ног. Тут чалавек можа адчуваць сябе вольна, пры жадачым знаходзіцца амаль у паўляжачым становішчы. Задумана — зроблена. І цяпер аграгат ужо ў рабочым стане, але на стадыі дапрацоўкі знаходзіцца ў адным з вучэбных цэхаў устаноў.

Цяпер студэнці гурток вынаходнікаў працуюць над распрацоўкай сістэмы, якая папярэджвае замяр-

занне паліва для трактара «Беларус 1221». Праз некаторы час сённяшнія вучні пойдучы на работу ў сельгаспрадпрыемствы. Хто ведае, можа, некаторыя з іх стануць потым інжынерамі сельгасвытворчасці і дзядзючэ да канца ідэю, народжаную ў аўдыторыі, ужо на практыцы. Бо хоць і сказаў ім адзін кансультант з вытворчасці, што з імі ў нас апошнім часам амаль не бывае і наўрад ці будзе актуальна распрацоўка, але ўжо сёлета былі 20-градусныя маразы. Ніхто не можа гарантаваць, што не вернуцца і 30-градусныя тэмпературы, што для дызельнага паліва становіцца экстрэмальнымі ўмовамі.

Звяртаю ўвагу на не зусім звычайны ровар, да якога збоку прымацаваны шчоткі.

Матацыкл-снегаход.

— Гэта наш «ровар-ворнік», — усміхаецца Валеры Іванавіч. — Машына, якая прыбірае тратуар. Яе задумалі і ажыццявілі пад кіраўніцтвам выкладчыкаў самі вучні. Калі з'явілася патрэба навесці парадак у ваколіцы інтэрнатаў, хлопцы прадумалі, як аблегчыць сабе задачу. Цяпер едзеш, круціш педалі, а шчоткі круцяцца і падмятаюць тратуар, дарожкі. А яшчэ да веласіпеда можна чапляць невялікі прычэп ды вывозіць смецце ў месца захавання адходаў.

АГРЭГАТ ДЛЯ ПАСАДКІ БУЛЬБЫ

У музеі каледжа знаходзіцца цэлая калекцыя машын і механізмаў, якія можна выкарыстоўваць у

падсобнай гаспадарцы, на дачных участках. Аўтарства іх у асноўным належыць Валерыю Юнчыцу.

Невялікая, лёгкая машына для пасадкі бульбы, на першы погляд, нагадала вазок з супермаркета. Выкладчыкі тэарэтычнай механікі разлічылі параметры сілы, з якой трэба прасоўваць аграгат. Плуг робіць барану, зверху з металічнага каша падае ў разору бульба, а ніжні механізм закрывае пасевы. Усё проста і разам з тым зручна. Рагуюцца глыбіня пасадкі, адлегласць, а сілы трэба прыкладаць значна менш, чым робіць усё ўручную.

Тут жа — прыстасаванне для абмалочвання кукурузы: кідаеш пачаткі, а на выхадзе атрымліваецца чыстае зерне. Таксама невялікі кампактны аграгат для

выкарыстання не ў прамысловых маштабах, а ў невялікай сялянскай гаспадарцы. А ручны прыбор для дысквання глебы незамэнны для асенніх і веснавых работ у агародзе. Пры такім дыскванні глеба становіцца рыхлай, мяккай.

— Усё, што вы бачыце, не ўзята з інтэрнэту, а прадумана і сканструявана на падставе практыкі. Мы жывём у сельскай мясцовасці, маем агароды, апрабавваем на іх свае ноу-хаў, — падкрэслівае Валеры Іванавіч.

Побач з сажалкай займае сваё месца аграгат для акавання бульбы — невялікі лёгкі плужок з ручкамі і коламі. Механізм са спружынай рэгулюе глыбіню — ідэш і акаваеш. Прыстасаванне даволі лёгкае, з работай справіцца нават жанчына.

На паліцах яшчэ — станок для разразання бляхі, здымнікі, дамкраты, іншыя самыя розныя механізмы, якія спатрэбяцца добраму гаспадару ў гаражы альбо ўласнай майстэрні.

ПІРОГ У ПАЛЯВЫХ УМОВАХ

Фактычна гатовы для серыйнай вытворчасці ўзор уяўляе сабой печ, якая здольная працаваць у паходна-палявых умовах. Удзельнікі і наведвальнікі розных выстаў назвалі яе цудоўнай, бо аналагаў гэтай унікальнай распрацоўкі няма. Яе аўтар — выкладчык каледжа **Анатоль ЮРКО**.

Пачалося з таго, што заўзяты аматар турызму ў адным з паходаў сутыкнуўся з праблемай прыгатавання рыбы. Анатоль Васілевіч даўно ходзіць у паходы з сябрамі-турыстамі. Нярэдка групай яны жывуць у самых аддаленых мясцінах паўтара-два тыдні. Расказваў, што аднойчы злавілі шмат рыбы, у радыусе 10 кіламетраў населенага пункта не было — не ведалі нават, каму аддаць. А ва ўмовах гарачага лета рыба доўга не захоўваецца.

— Тут усё разбіраецца, усё здымаецца, — гаворыць распрацоўшчык. — Яе можна без праблем пакласці ў багажнік машыны, на месцы хутка скласці і падрыхтаваць да работы.

Печ функцыянуе на дровах. Яна варыць, смажыць, запякае, сушыць, можа быць выкарыстана для вэнджання і вялення. У палявых умовах замяняе мангал, духавую шафу, рускую печ. Накрывае адна паступленне дыму ад апілак пры вэнджання, пры гэтым канал паступлення дыму ад спальвання дроў перанакіроўваецца. Такім чынам, непатрэбны дым не пападае на прадукты. Анатоль Васілевіч гаворыць, што ўсе стравы атрымліваюцца смачнымі, як з рускай печы. Нават пірог спрабавалі спячы, і усё атрымалася. Зараз аўтар дапрацоўвае свой праект і аснашчае яго электронікай. Такім чынам, печ

можа працаваць ад сонечных батарэй, з'явіцца магчымасць, напрыклад, паварочваць штыр для прыгатавання курыцы альбо качкі на ражне.

Печ можа выкарыстоўвацца як турыстамі, так і геологамі ў экспедыцыях, нават дачнікамі ў дварах. Гэта экалагічны і эканамічны варыянт розных спосабаў прыгатавання ежы. Зараз печ знаходзіцца на выставе ў інвестары і запусціць у серыйную вытворчасць. Печ пабывала на розных форумах тэхнічнай творчасці, і яе вынаходніку часам задавалі прамое пытанне: «А не баіцеся, што заўтра нехта выпусціць ваш узор без вас?» На што ён адказвае, што не выключае магчымасці, але ж спадзяецца атрымаць патэнт і захаваць за сабой аўтарства распрацоўкі.

Дырэктар Высокаўскага дзяржаўнага сельскагаспадарчага професійна-тэхнічнага каледжа Аляксандр ШУРХАЙ гаворыць:

— У нашай навучальнай установе заўсёды заахвочвалася самая розная творчасць. Як вынік, выкладчыцкі калектыў мае шмат самых розных вынаходніцтваў, якія наўпрост могуць прэтэндаваць на серыйную вытворчасць. Гэтая традыцыя налічвае не адно дзесяцігоддзе, і мы яе годна працягваем. Нават гурток на мастацкай творчасці для дзюччынак радуе нас сваімі зноўкамі. Хоць, здавалася б, што тут можна сказаць новага? Ну, напрыклад, нашы арыгінальныя снапы на абласных дажынках ужо 19 гадоў запар займаюць першае месца на конкурсах работ сярод профільных навучальных устаноў. Ёсць меркаванне, што гэта наогул усё пайшло ад нас. Раней на дажынкі звычайна прывозілі сноп, перавязаны каляровымі стужкамі. А нашы вучаніцы яшчэ на самы першы фестываль-кірмаш зрабілі сапраўдны твор мастацтва з саломы. За намі пацягнуліся іншыя. І цяпер з такіх снапоў атрымліваюцца цэлыя выставы.

Вось і ў холе каледжа стаеця прыгожыя кампазіцыі з дажынак розных гадоў. Камянецкая вежа са здажыцкага выглядае арыгінальна. Не адстаюць ад яе іншыя сімвалы сталіц дажынак.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Навука

Інавацыйная дзейнасць і інтэлектуальная ўласнасць

Цэнтр падтрымкі тэхналогій і інавацый створаны ў Віцебскім дзяржаўным медыцынскім універсітэце.

Яго адкрыццё спрыяе вывядзенню і жыццю рэгіёна пошук інфармацыі аб існуючых навуковых дасягненнях і адкрые доступ да патэнтных і непатэнтных баз даных Суветнай арганізацыі інтэлектуальнай уласнасці, Нацыянальнага цэнтра інтэлектуальнай уласнасці і іншых бяссплатных інфармацыйных рэсурсаў у сферы інтэлектуальнай уласнасці.

«Стварэнне ў Беларусі цэнтраў падтрымкі тэхналогій і інавацый будзе садзейнічаць уцягванню моладзі ў інавацыйны працэс і ўдасканаленню сістэмы абароны і камер-

цыялізацыі інтэлектуальнай уласнасці», — падкрэслівае старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Рэспублікі Беларусь **Аляксандр ШУМІЛІН**. Паводле яго слоў, такая паслуга, як паказала работа першых цэнтраў у краіне, карыстаецца попытам у нашых грамадзян. У 2020 годзе толькі ў цэнтры падтрымкі тэхналогій і інавацый Нацыянальнага цэнтра інтэлектуальнай уласнасці было праведзена больш за 4,5 тысячы кансультацый юрыдычных і фізічных асоб па пытаннях афармлення, аховы і перадачы правоў на аб'екты інтэлектуальнай уласнасці.

Стварэнне сеткі цэнтраў падтрымкі тэхналогій і інавацый — міжнародны праект, ініцыяваны Суветнай арганізацыяй інтэлектуальнай

уласнасці. Ён накіраваны на развіццё інавацыйнага патэнцыялу краіны і рэгіёнаў праз забеспячэнне інфармацыйнай і навукова-метадычнай падтрымкі ў сферы навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці.

У цяперашні час у Беларусі працую ўжо дзевяць такіх цэнтраў: у Рэспубліканскай навукова-тэхнічнай бібліятэцы і яе абласных філіялах, у Беларускай дзяржаўнай універсітэце, у індустрыяльным парку «Вялікі камень» і Нацыянальным цэнтры інтэлектуальнай уласнасці. У найбліжэйшы час плануецца адкрыць яшчэ некалькі цэнтраў на базе устаноў вышэйшай адукацыі і бібліятэк Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

Будзь у курсе!

ВАГОНАЎ У РАСІЮ ПАБОЛЕЛА

У рамках аднаўлення пасажырскіх зносін з Расійскай Федэрацыяй Беларускае чыгунка прызначае курсіраванне групы бесперасадных вагонаў Гродна — Масква — Гродна адпраўленнем 11 чэрвеня з Гродна ў складзе цягнікоў № 688 Гродна — Мінск і № 4 Брэст — Масква і з 12 чэрвеня з Масквы ў складзе цягнікоў № 3 Масква — Брэст і № 687 Мінск — Гродна. Перыядычнасць курсіравання праз дзень — па няцотных чыслах з Гродна і цотных чыслах з Масквы. У склад групы ўваходзяць плацкартны і купэйны вагоны.

Як інфармуе прэс-цэнтр магістралі, курсіраванне будзе да канца чэрвеня. Па выніках гэтых перавозак аб далейшым курсіраванні вагонаў Гродна — Масква — Гродна будзе паведамлена дадаткова.

На БЧ звярнулі ўвагу, што ажыццяўленне праезду названымі цягнікомі прадугледжана толькі для грамадзян Рэс-

публікі Беларусі і Расійскай Федэрацыі. Пасажыры, якія накіроўваюцца за мяжу чыгуначным транспартам, абавязаны мець медыцынскія дакументы, якія пацвярджаюць адмоўны вынік лабараторнага даследавання на інфекцыю COVID-19, выкананы не пазней чым за трые суткі да даты перасячэння мяжы, і выконваць пры знаходжанні на чыгуначных вакзалах і праездзе ў цягніку масачны рэжым.

Актуальную інфармацыю аб графіку руху дадзеных цягнікоў, коцце і правілах праезду можна атрымаць на сайце www.nv.by, з дапамогай афіцыйнага мабільнага дадатку «БЧ. Мой цягнік» па тэлефоне кантакт-цэнтра Беларускай чыгуны 105 (падтрымка пасажыраў, якія знаходзяцца па-за межамі Рэспублікі Беларусі, па тэлефоне +375 222 39 25 47).

Беларуская чыгунка будзе аператыўна інфармаваць аб аднаўленні курсіравання іншых пасажырскіх цягнікоў у міжнародных зносінах.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ці месца ідэалогіі ў кіно і якія пытанні выходзяць на першы план у айчынных спецыялістаў сёння, раскажаў карэспандэнт «Звязды» дырэктар Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» Уладзімір КАРАЧЭЎСКІ

Кадр з фільма «Лёс дыверсанта».

«Кіно — гэта інструмент, які павінен садзейнічаць аб'яднанню краіны»

ЗАВЯРШАЕЦЦА пракат па краіне фільма «Лёс дыверсанта», на мінулым тыдні стартавалі паказы навінкі, першага беларускага анімацыйнага мюзікла «Зоркі сёмага неба». Уладзімір Міхайлавіч, віншую вас і калег з прэм'ерамі. Калі ўжо згадала патрыятычную стужку «Лёс дыверсанта», давайце пачнём размову з тэмы ваеннага кіно. Здаўна і па сёння Нацыянальную кінастудыю «Беларусьфільм» называюць «Партызанфільм» з-за таго, што шмат кінастужак прысвечана падзеям Вялікай Айчыннай вайны. Наколькі сёння праўдзівае такое азначэнне кінастудыі, ці ўдзяляецца ўвага ваеннай гісторыі цяпер?

— Гэтай тэматыцы ўдзялялася і будзе ўдзяляцца ўвага. Сёння трэба гаварыць пра вайну і гаварыць сумленна, бо некаторыя імкнуцца пералічыць гісторыю. Мы забываем пра тое, што Беларусь — адна з самых пацярпелых ад Другой сусветнай вайны краін. Няма ніводнай сям'і, дзе б ні было сваякоў, якія ваявалі ці загінулі. А мы занадта легкадумна ставімся да гэтай тэмы, лічым, што можна проста забыць. Перамогу спрабуюць адабраць у нас, кажуць, што не было Хатыні, канцлагаў. Як гэта не было?! Сябры, трэба больш беражліва ставіцца да гісторыі. І я лічу, што наша кінастудыя павінна працаваць сваю знакавую традыцыю.

Кінастудыя носіць статус нацыянальнай. Чамусьці зараз мы саромеемся слова «ідэалогія». У амерыканскім кіно не сустрачеш ніводнай стужкі, дзе б ні мільянуў іх сцяг — гэта не ідэалогія? У кіно яна павінна прысутнічаць. Нам неабходна вучыцца любіць сябе, павяжаць, памятаць, хто мы ёсць. Нацыянальная кінастудыя павінна таксама займацца выхаваннем. Таму мы здымаем кіно, якое раскавае пра падзвігі, пра гераічнае мінулае і аб'яднанне людзей. На мой погляд, трэба хоць бы раз на год выпускаць па фільме такой тэматыкі.

— Як, на ваш погляд, зрабіць кіно пра Вялікую Айчынную вайну цікавым для маладых людзей? Як прыцягнуць аўды-

торыю паглядзець той жа «Лёс дыверсанта»?

— Мы ўсе зараз шукаем правільнае рашэнне, «крючок», на які падчаліць глядача. Былі надзвычайныя прыклады ў расіян у выглядзе фільмаў «Мы з будучыні». Па сюжэце нашых сучаснікаў перакідвалі ў час Вялікай Айчыннай вайны, глядачы сачылі за развіццём іх характараў, ацэньвалі паводзіны герояў у пачатку фільма і ў канцы. Гэта належны ход. У кіно трэба гаварыць мовай, зразумелай сучаснай публіцы, і не рабіць плазмасавых герояў — падзвігі здзяйснялі простыя людзі. Я лічу, што толькі дарагой графікай, экшнам зараз глядзеця не зачыпіш. Трэба зацікавіць іншым — акцёрскім майстэрствам, псіхалогіяй, драматургіяй сюжэта. Напакаваная спецэфектамі фільмы пра супергероў і баевікі ўжо не цікавяць, як раней. Наконт «Лёсу дыверсанта»... Не ведаю, ці будзе ён зразумелы ўсёй моладзі, але мы паспрабавалі паказаць жывога героя.

— З ваеннай тэматыкай зразумела. А якія тэмы яшчэ ў тэндзе ў нацыянальнай кінастудыі?

— У мяне ёсць вялікае жаданне здымаць кіно для моладзі. Трэба вярнуцца да іх інтарэсаў — не загаворваць камерцыйным кіно, серыяламі, а здымаць фільмы на тэмы, якія іх хвалююць. Часам гэта будзе не зусім прыемнае кіно, але праблема неабходна ўзімаць. Напрыклад, як існаваць у сучаснай інфармацыйнай прасторы,

як будаваць адносіны ў сям'і. Актуальная тэматыка барацьбы з наркатыкамі, негатыўным уплывам сацыяльных сетак, у тэндзе пытанне ўспрымання гісторыі свай краіны, паняцця свабоды. Акрамя таго, неабходна зразумець, чым мы можам быць цікавыя не толькі ўнутры краіны, але і за межамі. Хочацца зняць кіно, якое прыцягне і рускіх, і амерыканцаў, і кітайцаў, і індусаў, а таксама будзе запатрабавана ў інтэрнэт-прасторы. Кіно — гэта інструмент, які павінен садзейнічаць аб'яднанню краіны і яе развіццю.

— «Беларусьфільм» можа даць шмат магчымасцяў для кіназдымак: ад стварэння касцюмаў да постпрадукцыйна карціны. Наколькі паспяхова кінастудыя ўдаецца зарабляць на гэтых паслугах грошы?

— Кінастудыя — дарагая рэч для такой невялікай краіны, як наша. У нас ёсць поўны цыкл вытворчасці, свая натурпльцоўка, і мы ўвесь час зараблялі грошы. Калі ўдарыла пандэмія, колькасць знешніх заказаў панамшылася. Лагдаўн аказаў значны ўплыў на нашу знешнеэканамічную дзейнасць.

У 2019 годзе мы казалі аб прагрэсе: да нас прыехалі кітайцы, індусы, казахі, узбекі. Мы гаварылі нават пра стварэнне праграмы, якая садзейнічала б прыходу заказчыкаў. Цяпер жа марым пра вяртанне да гэтай тэмы і прыстасоўваемся да цяперашняй сітуацыі. Але мы спрабуем развівацца, зарабляць. Дзякуй за падтрымку дзяржавы, якая нас выратоўвае.

Кінастудыя будзе зарабляць. Мы стварылі матэрыяльна-тэхнічную базу, працуем над уласнымі фільмамі — анімацыйнымі, дакументальнымі, вярнуліся да мастацкіх. Завяршыліся здымкі чатырохсерыйнага фільма, у найбліжэйшы час плануецца здымкі васьмісерыйнага, запустілі ў пракат некалькі карцін, спрабуем працаваць з замежнымі агентамі па продажы нашай кінабібліятэкі, займаемся рэстаўрацыяй. Мы прапануем свае паслугі арганізацыям, што займаюцца не толькі кінавытворчасцю, але і рэкламай, турызмам, івентамі. Ёсць ажульненне і вялікія заказы на найбліжэйшы час.

— Часта можна ўбачыць у расійскіх фільмах мясціны Мінска. Чаму ў нашай сталіцы так імкнуцца здымаць карціны?

— Расіянам танней прывезці сваю здымачную групу і за кароткія тэрміны зняць фільм тут. У нас развітая інфраструктура, добрыя дарогі, прасцейшая лагістыка перамяшчэння, нармальныя цэны, свае спецыялісты. Для таго каб зняць фільм у Маскве, давядзецца прыкласці больш сіл. Прадзюсары лічаць грошы — у нас танней. Мы даём усе магчымасці для здымак: транспарт, масоўку, абсталяванне. Напрыклад, калі здымкі ў Маскве зоймуць месяц, тут група справіцца за тыдзень. У нас ёсць прыдатныя прасторы, натурпльцоўка, дзе магчыма здымаць прыродныя пейзажы.

— Чым канкрэтна кінастудыя дапамагае ў арганізацыі такіх здымак?

— Мы дапамагам у комплекснай працы, калі трэба даць вялікія аб'ёмы касцюмаў, задзейнічаць маштабныя павільёны. Плюс у нас ёсць натурпльцоўка пад Мінскам, якая ўключае два возеры, лес, поле, партызанскі лагер. Там ёсць і месца для пражывання здымачнай групы.

— З расіянамі зразумела. А чым «Беларусьфільм» цікавы індусам, якія прыязджаюць да нас здымаць?

— Мы для іх экзотыка. Пры гэтым у нас шмат магчымасцяў для здымак. Яны вельмі хочуць працаваць з намі. У нас, паўтаруся, прывабная, развітая інфраструктура, спецыялісты, нармальныя цэны. І дзяржаўная кінастудыя дае гарантыі стабільнасці выканання абавязкаў. Па запальце мы можам аказаць шырокі комплекс паслуг: пачынаючы ад арганізацыі сустрэчы, наладжвання кантактаў з дзяржаўнымі органамі, дамоваў з пагранічнымі і мытнымі органамі. Мы можам арганізаваць здымачную групу, падабраць артыстаў, пашыць касцюмы, стварыць рэжыт, дэкарацыі, заказаць транспарт, наняць каскадзёраў, забяспечыць выкарыстанне зброі, піратэхнікі. Напрыклад, для індыйскай кампаніі мы запралі супрацоўнікаў міністэрстваў абароны і унутраных спраў для масоўкі. І канешне, мы можам займацца постпрадукцыяй — мантажом, гуказапісам, звязаннем канчатковай стужкі.

— У Беларусі ёсць свае каскадзёры?!

— Ёсць і каскадзёры, і добрыя піратахнікі. Замежныя піратахнікі здзіўляліся: нашы спецыялісты рабілі за два-тры дублі тое, што можна здымаць увесь дзень. Неабходна толькі паставіць заданч і сказаць, што ёсць бюджэт, — яны арганізуюць усё.

— **Калі закранулі пытанне спецыялістаў, які справы з кадрамі для кіно?**

— Кадраў не хапае. Не хапае не толькі спецыялістаў, але і людзей, якія мысляць крэатыўна. Асабліва што датычыцца яркіх рэжысёраў, апэратараў, мастакоў, сцэнарыстаў, гримёраў. Неабходна гадаваць выканаўчых прафэсіянаў, якія могуць арганізаваць здымачны працэс. З кадрамі ёсць праблема, і гэта скажа не толькі «Беларусьфільм», але і прыватныя кампаніі. Хтосьці хоча вялікі грошы, хтосьці з'ехаў за мяжу, а хтосьці яшчэ не змог навучыцца ці не хоча мяняцца. Трэба абнаўляць кінасупольнасць і фарміраваць больш прафэсійнае асяроддзе, якое не жыве мінулымі правіламі. Кіназдымачная група павінна адказваць не толькі за працэс, але і за канчатковы вынік. А ў нас некаторыя спецыялісты працуюць толькі на працэс, таму і ёсць пытанні да прадукцыі. Калі пачынаюцца размовы: «Дзе айчынная кіно?», кажу, што дзяржава стварыла ўмовы, а пытанне да вас — рэжысёраў, сцэнарыстаў, апэратараў: чаму вы не знялі якасна? Кіно робяць не дырэктары і не міністры. Я не здымаю адказнасці з адміністрацыі кінастудый, мы спрабавалі перабудоўвацца ўсе і хочам па-іншаму падыходзіць да арганізацыі здымачнага працэсу.

— **На кінастудыі зараз ідзе працэс рэстаўрацыі старых кінафільмаў. Раскажыце пра гэту дзейнасць.**

— Гэту работу неабходна было пачаць гадоў дзевяць таму. У нас, у адной з нямногіх кінастудый постсавецкай, прасторы кінабібліятэка засталася за намі. Мы апошнія гады вярталі маёмасныя правы кінастудыі на большую колькасць фільмаў. Кінабібліятэка змяшчае фонд у 650 мастацкіх фільмаў розных жанраў, 2000 дакументальных стужак і 250 анімацыйных. Частка з іх не аддаваеца цэперашнім тэхнічным крытэрыям. Патрабуюцца алічбаванне, абнаўленне гуку і колеракарэкцыя. Потым гэтыя стужкі магчыма перадаць у іншыя краіны для прагляду. Але і беларускія тэлеканалы сёння перайшлі на HD, і глядзючы хоча бачыць больш якасную карцінку.

анімацыі здымаюць не толькі забаўляльнае кіно, але і фестывальнае — сапраўднаыя творы мастацтва. Час уносіць карэктывы, і неабходна выкарыстоўваць сучасныя тэхналогіі 2D, 3D. Мы закупілі некалькі працоўных станцыяў і плануем адправіць на павышэнне кваліфікацыі спецыялістаў па анімацыі.

Закончылі поўнаметражны мультфільм «Зоркі сёмага неба». Гэта беларускі анімацыйны мюзікл. У ім шмат песень на музыку Леаніда Шыррына. Тэма фільма досыць актуальная — стаўленне да інтэрнэту, патуранне слабасцям, уздзеянне на маладых людзей. Мультык атрымаўся цікавы. І ўжо ёсць прапановы купіць фільм ад іншых краін. Прадставілі яго ў нашых кінатэатрах. Таксама мы пачалі работу па стварэнні поўнаметражнага анімацыйнага фільма ў тэхніцы 3D «Песня Сірын», які прысвечаны нашай гісторыі, міфалогіі. Гэты прыгодніцкі фільм будзе стварацца тры гады.

«Хочацца зняць кіно, якое прыцягне і рускіх, і амерыканцаў, і кітайцаў, і індусаў, а таксама будзе запатрабавана ў інтэрнэт-прасторы».

Беларускія мультыкі — не толькі для дзіцячай аўдыторыі. Мы зрабілі падзейны паказ мультфільма «263 ночы» з элементамі дакументальнасці. Гэта фільм пра Мінскае гэта. Закадравы тэкст чытае Арыстарх Лівану, гукі апэратар Віктар Морс — легенды савецкага кіно.

— **Якія праблемныя пытанні выходзяць на першы план у айчынных спецыялістаў кіно сёння?**

— Мы недастаткова займаемся самапіярэм, не хапае грошай. Мы, беларусы, не вельмі любім сябе і лічым, што дзесьці лепей. Я задаю пытанне: «А ты глядзеш, перш чым крытыкаваць? Ты спачатку паглядзі, а потым рабі высновы».

Сёння мы перабудоўваем стратэгію адносінаў з кінематаграфістамі, больш дакладна вызначаем для сябе задачы. То-бок я зацікаўлены працаваць не на працэс, а на канкрэтны вынік. Таму і адбываюцца рэформы. Хтосьці лічыць мяне разбуральнікам традыцый, але прайшоў час паглядзець на кінаіндустрыю па-іншаму. Мы ўжо не можам існаваць як раней.

Кадр з мультфільма «Зоркі сёмага неба».

Нашы фільмы гатовы набыць, але неабходна больш высокая якасць. Спачатку пачалі рэстаўрацыю самастойна, а сёлета дзяржава нас падтрымала грашыма: дапамагла набыць абсталяванне. У гэтым годзе мы павінны 1320 хвілін фільмаў адрэстаўрыраваць за зматываваныя грошы і пусціць у продаж абноўленыя версіі. Зараз ідзе рэстаўрацыя фільмаў «Канстанцін Заслонаў», «Горад майстроў», «Юрка, сын камандзіра». Да Дня Незалежнасці хочам паказаць адрэстаўрыраванага «Канстанцін Заслонава». Маюць патрэбу ў рэстаўрацыі фільмы Віктара Турава і фільмы па творах Івана Шамякіна, Івана Мележа.

— **Сёлета анімацыйная студыя «Беларусьфільма» адзначыла паўвекавы юбілей. З нагоды выйшаў і першы поўнаметражны айчыны мультфільм. Раскажыце пра гэты кірунак кінастудыі.**

— У нас выдатная школа анімацыйнага кіно са старымі традыцыямі. У жанры

— **Вы можаце сказаць, што за тры гады, якія вы ўзначальваеце кінастудыю, там адбыліся значныя перамены?**

— У нас адбываюцца ўнутрыстудыйныя рэформы. Пачалі больш актыўна працаваць на замежным рынку, вярнулі маёмасныя правы на кінабібліятэку, умацнілі матэрыяльна-тэхнічную базу. У нас з'явіліся партнёры па ўсім свеце. Выхад на знешні рынкі я лічу асаблівым дасягненнем. Мы сапраўды можам аказаць усе віды кінапаслуг, рэструктурыруем работу: перасталі працаваць на ўтрыманне кінастудыі, а працуем на эфектыўнасць. Мы вызначаем больш дакладна для сябе задачы: будзем пісаць сцэнарыі пад канкрэтную тэму, а не чакаць сцэнарыі; змяняем мадэль існавання кінастудыі. Мы ўдзячны дзяржаве за падтрымку і спадзяемся, што ў кінастудыі будзе цікавая будучыня.

Марыя ДАДАЛКА.
Фота www.belarusfilm.by

Запрашалынік

«Мы вивучаем асяроддзе»: прэзентацыя фестывалю «Манумент»

Чаму манументалізм нам неабходны? Як можна візуалізаваць гісторыю краіны? І чаму нам трэба браць прыклад з італьянцаў? Зусім хутка ў Мінску адкрыецца фестываль «Манумент». Падчас прэс-канферэнцыі арганізатары падзяліліся планами, а таксама падрабязна расказалі аб манументалізме.

Праграма фестывалю

17 чэрвеня, Палац мастацтваў. Адкрыццё агульнага праекта-форума «Манумент».

21 чэрвеня, галерэя «Мастацтва». Выстава графікі мастакоў-манументалістаў.

22 чэрвеня, галерэя «БелАрт». Асобны выставачны праект мастака-манументаліста Алеся Сушы.

23 чэрвеня, мастацкая галерэя твораў Л. Д. Шчамялява. Праекты мастакоў Камілія Камала і Сямёна Дамарада.

24 чэрвеня, выставачная зала імя А. Бембеля. Персанальная выстава мастака-манументаліста Віктара Нямецова.

30 чэрвеня, арт-гасцёўня «Высокае месца». Выстава работ маладых мастакоў-манументалістаў.

Выстава работ студэнтаў кафедры манументальна-дэкаратыўнага мастацтва БДАМ. Арганізатары ўдакладняць дату правядзення пазней.

Глеб ОТЧЫК, старшыня Беларускага саюза мастакоў, кажа:

— Мастакі-манументалісты адрозніваюцца ад проста жывапісцаў тым, што ствараюць роспісы, вітражы і фрэскі. Гэта не камерцыйны від мастацтва, таму можна казаць аб тым, што манументалісты працуюць для душы. Менавіта ў гэтым і палягае ўнікальная рыса фестывалю: наведвальнікі ўбачаць патаемнае, вельмі асабістае мастацтва.

Нельга забыць аб беларускіх заснавальніках кірунку. Асновы былі закладзеныя Алксандрам Кішчанкам, Маём Данцыгам, Гаўрыілам Вашчанкам і Уладзімірам Стальмашонкам. **Мастацтвазнаўца Наталля ШАРАНГОВІЧ** дадае:

— Узлёт айчыннага манументальнага мастацтва прыйшоўся на 1970—1980-я гады. У 1961-м была створана кафедра ў тэатральна-мастацкім інстытуце, а ў 1969-м — секцыя манументальна-дэкаратыўнага мастацтва пры Саюзе мастакоў. То-бок у сямідзясятых гэты пласт мастацтва ўжо сфарміраваўся і меў вялікую папулярнасць. На сёння гэта можа здавацца не такім ужо відавочным, але ўявіць нашу гарадскую прастору без манументальнага мастацтва немагчыма.

На пытанне «Чаму мы не можам абысціся без ма-

нументалізму?» адказаў **куратор фестывалю Васіль ЗЯНЬКО:**

— Манументалізм існуе ў нашай паўсядзённасці. Яго можна сустрэць і ў метро, і ў будынках дзяржаўных устаноў, і ў музеях. Мастакі фарміруюць знешні і ўнутрыны вобраз гарадской архітэктуры і аблічча нашай культуры і краіны.

— Пяць гадоў я быў у журы конкурсу, які праводзіўся ў Фларэнцыі, — дадае Глеб Отчык. — Звярну вашу ўвагу на тое, што шэсцьдзесят працэнтаў сусветнай манументальнай культурынай спадчыны засяроджана ў Італіі. І вось калі ты сустрэкаеш дзяцей, якія выхоўваюцца сярод фрэсак, вітражоў і іншых эстэтычна каштоўных рэчаў, то разумееш, што яны вырастуць людзьмі з правільным светаўспрыманням. А калі мы

існуем у шэрых панэльках і ў нас нічога няма — аб чым тады можа ісці гаворка? Мы павінны выходзіць з ліфта і бачыць пано, якое распявае аб прыродзе Беларусі, аб нашых нацыянальных асветніках. Толькі тады ў нас узнікне зусім іншы візуальны густ. Падчас фестывалю мы паспрабуем падрабязней асветліць гэтую праблему.

Фестываль «Манумент» будзе складацца з шэрагу міні-праектаў. Наведвальнікі ўбачаць жывапісы, скульптуры і інсталяцыі мастакоў-манументалістаў.

Падчас форуму запланаваны сустрэчы з мастакамі і аўтарскія экскурсіі. Таксама будзе арганізаваны круглы стол, тэма якога прысвечана захаванню культурынай спадчыны манументальнага мастацтва.

Арына КАРПОВІЧ.

Вечарыны ў Гальшанскім замку

Класічныя музычныя вечары каля сцен Мірскага замка, здаецца, знайшлі працяг у аналагічным культурным мерапрыемстве на Ашмяншчыне, якое, магчыма, стане пастаянным. Каля сцен замка Сапегаў у Гальшаных таксама зладзілі творчую вечарыну.

Пасля нядаўняга адкрыцця для наведвальнікаў Паўночнай вежы замка гістарычны будынак стаў цэнтральным месцам падзей шматлікіх мерапрыемстваў краю. На выхадных падчас тэатралізаванай пастаноўкі госці сустрэліся з Паўлам Сапегам, Соф'яй Гальшанскай, Белай дамай і Чорным манахам. Такая падача легендаў і паданьняў краю вельмі падабаецца і запамінаецца глядзцам. Зладзілі таксама майстар-клас па сярэднявечных танцах і квест-гульні для прыхільнікаў містыкі. Мясцовыя майстры паказвалі, як нараджаюцца ганчарныя вырабы, цацкі хэнд-мэйд і лялькі-абярэгі. Падмацоўваліся госці слівавай гарбатай ды духмянай юшкай. А надвечоркам усіх чакалі канцэрт інструментальнай музыкі і арыгінальныя кампазі-

цыі, якія Ігар Задарожны, саліст Белдзяржфілармоніі, выканаў на крыштальнай арфе, сабранай з вінных келіхаў, і піле.

19 чэрвеня Соф'я Гальшанская зноў чакае гасцей на свята ў сваёй рэзідэнцыі і абяцае светлавое шоу. А дапамагач ёй будучы музычны калектыў «Арацця» і гістарычны клуб «Шатландская пяхота». Астатнія сюрпрызы арганізатары пакуль не раскрываюць.

Ірына СІДАРОК.

ЛЕТА. ДЗЕЦІ. ГОРАД

У сталіцы Падзвіння карэспандэнт «Звязды» высветліў, чым карысным займаюцца падчас канікул дзеці і падлеткі, якія не з'ехалі да сваякоў у вёску або ў аздараўленчы лагер.

«Краіне дзяцінства» — восьмы дзясяткі

У юных віцяблян і жыхароў прыгарада круглы год ёсць магчымасць бясплатна наведваць Віцебскі абласны палац дзяцей і моладзі. Аўтар гэтых радкоў у дзяцінстве сам наведваў гэтую ўстанову. Там мяне навучылі, у прыватнасці, гуляць у шашкі, даглядаць кветкі, ствараць «разумныя цацкі». Тады гэтае месца было вядома пад назвай «Абласны Палац піянераў і школьнікаў». Летась гэтай дзяржаўнай установе датковай адукацыі споўнілася 70 гадоў. Сёння гэта шматпрофільная ўстанова з багатым выбарам прапаноў.

У Віцебскім абласным палацы дзяцей і моладзі арганізавана работа больш за 390 аб'яднанняў па інтарэсах, у якіх займаецца каля 4000 навучэнцаў. Сваімі ведамі, творчым майстэрствам, тэхнічнымі навыкамі дзеляцца каля 190 педагогічных работнікаў, з іх прыкладна 130 педагогаў дадатковай адукацыі.

Мясцовая ўлада ўклала ў капітальны рамонт з мадэрнізацыяй будынку вялікія сумы. У прыватнасці, у мінулым годзе з абласнога бюджэту на гэта патрацілі каля 3,2 мільёна рублёў. Старшыня Віцебскага аб-

выканкама Мікалай Шарнеў у жніўні браў удзел у цырымоніі здачы пад ключ адрамантаваных карпусоў палаца на вуліцы Фрунзэ, узведзеных у канцы 1960-х гадоў. Яшчэ раней прывялі ў парадак будынак у цэнтры горада, які быў пабудаваны праз некалькі гадоў пасля заканчэння Вялікай Айчыннай вайны.

Ад віртуальнасці да драўняных гульняў

Тут ёсць тое, пра што яшчэ нядаўна пісалі фантасты. Напрыклад, шлемы віртуальнай рэальнасці: дзеці вучаць ствараць віртуальны свет. У палацы і мультфільмы робяць — гэта магчыма на занятках у дзіцячых студыі мультыплікацыі. Тут ствараюць і праграмуюць робатаў, каб яны потым выступалі на спаборніцтвах. Напрыклад, рыхтуюць робатаў-сумаістаў, робатаў-гончыкаў з пераадольваннем перашкод, робатаў-біятлістаў.

Журналісту «Звязды» паказалі 3D-прінтар, які выкарыстоўваўся падчас першай хвалі пандэміі, каб друкаваць медыкам празрыстыя маскі з пластыку. Рука тэрмінатара, зроблена падлеткамі, — яшчэ адзін доказ, што будучыня тут ужо здзяйсняецца.

Не менш уражваюць і работы гуртоўцаў з дрэва. Іх вучаць ствараць бяспечныя для здароўя цацкі і гульні, якія набываюць усё большую папулярнасць. Тут ёсць нават музычны камін з падсвяткай.

Вельмі развіта ў віцебскім палацы класічнае ма-

дэляванне — аўто, самалёт, караблёў, падводных лодак. Ёсць і басейн, каб праводзіць турніры па запуску суднаў.

У юных натуралістаў — шыкоўныя кабінеты для атрымання тэарэтычных ведаў, а для практыкі праводзяцца заняткі ў цяплячах, у рамках праекта «Зялёная школа».

Гуляць у КВЗ, навучыцца аператарскай справе і майстэрству працаваць у кадры, стаць юным карэспандэнтам друкаваных СМІ або папулярным блогерам — гэтыя магчымасці дае палац. Яшчэ — займацца вакалам, харавымі спевамі, у тэатры мініячур, ва ўзорным дзіцячым тэатральным калектыве, у эстраднай і вакальна-эстраднай студыі, у харэаграфічных калектывах, у прыватнасці школе брэйк-данса.

У структуры палаца нават маецца аздараўленчы лагер «Дружныя рабаты» пад Віцебскам.

Якія яны, піянеры XXI стагоддзя?

У Віцебскім абласным палацы дзяцей і моладзі — былым Палацы піянераў, і цяпер знаходзіцца галоўны піянерскі «офіс» рэгіёна. Сучасная піянерская арганізацыя, калі хто не ведае, гэта не шэста «нафталінавае», сцявяджае Ірына ЯЛЕНСКАЯ, старшыня Віцебскага абласнога Савета грамадскага аб'яднання «Беларуская рэспубліканская піянерская арганізацыя». Гэта магчымасць цікава бацькам час, навучыцца таму, што можа спатрэбіцца

ў дарослым жыцці, праявіць свае лідарскія здольнасці, жажа яна.

Летам піянеры ходзяць у паходы, працягваюць цымураўскую працу, бяруць удзел у патрыятычных акцыях. У прыватнасці, нядаўна ўпершыню правялі «Зарніку» на сапраўдным ваенным палігоне «Лосвіда» 103-й Віцебскай асобнай гвардыіскай Чырвонасцяжнай, ордэна Леніна, ордэна Кутузава II ступені паветрана-дэсантнай брыгады імя 60-годдзя СССР. Традыцыйна хлопчыкі і дзяўчынкі бяруць актыўны ўдзел у падрыхтоўцы і святкаванні Дня Незалежнасці.

Штогод усё больш удзельнічаюць у працоўнай акцыі па зборы другаснай сыравіны «Зробім свет чысцейшым!», ахвотныя выйраджаць «Конкурс малых грантаў арганізацыйнай структуры БРПА». Самае масавае мерапрыемства ў Віцебскай вобласці і гонар абласной піянерскай арганізацыі — фестываль «Патрыёты.by». Таксама праводзіцца злёт валандарскіх і цымураўскіх атрадаў «Адкрытае сэрца».

Лета з міліцыяй

У Віцебску не забываюць і пра дзяцей, якія прыцягнулі ўвагу міліцыі. Старшы інспектар па асаблівых даручэннях групы арганізацыі работ інспекцыі па справах непаўналетніх аддзела прафілактыкі ўпраўлення правапарадку і прафілактыкі міліцыі УУС Віцебскага аблвыканкама маёр міліцыі Раман БАР-

ДЗЕЕЎ паведаміў, што, як і ў мінулым годзе, у чэрвені запрацуе змена ў летніку «Чайка». Каля трыццаці хлопчыкаў і дзяўчынак бясплатна на працягу дваццаці дзён змогуць цікава правесці час. Аднаведную ініцыятыву падтрымалі ў аблвыканкаме. У праграме — спартыўныя і інтэлектуальныя мерапрыемствы, паказальныя выступленні супрацоўнікаў падраздзяленняў міліцыі, сустрэчы з прадстаўнікамі МНС.

Арганізавана работа і ваенна-патрыятычнага лагера на базе 103-й Віцебскай паветрана-дэсантнай брыгады. Дзеці і падлеткі на свае вочы убачаць, як служачы ў арміі. Іх чакаюць агнявая і страявая, паветрана-дэсантна падрыхтоўкі, засваенне навыкаў выжывання ў асаблівых умовах.

Летам функцыянуюць клубы для падлеткаў і пры адным з РАУС Віцебска, а таксама Віцебскага раёна. Там міліцыянеры не толькі вядуць прафілактычныя размовы з падлеткамі, але і вучаць прыёмам самаабароны, кулявой стральбе, сілавым практыкаванням. Плануюць арганізаваць абласны футбольны турнір

«Нас аб'ядноўвае спорт» — для дзяцей, з якімі праводзіцца індывідуальная прафілактычная работа. Яны знаходзяцца ў сацыяльна неабяспечаным становішчы і засталіся без апекі бацькоў. У другой палове чэрвеня адбудуцца веласпедныя прагулкі падлеткаў з супрацоўнікамі міліцыі. Падчас падарожжа будуць прыпынкі каля вярочагнага комплексу, дзе юныя удзельнічаюць у пераадоленні нялёгкай шлях над зямлёй. Прапануецца магчымасць паўдзельнічаць у міліцыійскай эстафеце: прабегчы ў бронекамізельцы, шлем, паспаборнічаць на трапнасць стральбы з пнеўматычнай зброі. Потым — сяброўскае чапіцце. Будзе і экскурсія ў Віцебскі раённы гісторыка-краязнаўчы музей, наведанне мемарыяльнага комплексу ў вёсцы Шапурі, павадзяненне вынікаў акцыі ў Віцебску з уручэннем прызоў.

Калі падапечныя міліцыі заняты карыснымі, добрымі справамі, у іх няма часу, задання, ды і сіл парушаць закон, а значыць, і ў дарослым жыцці яны будуць імкнуцца пазбягаць правапарушэнняў, лічыць Раман Бардзееў. **Аляксандр ПУКШАНСКІ.**

Карысныя парады

ПАХУДЗЕЦЬ БЕЗ СТРАТЫ ЗДАРОЎЯ, або Як абнавіць свае смакавыя рэцэптары

Людзі жадаюць быць прыгожымі незалежна ад пары года, але ў многіх лета з'яўляецца спакуса пахудзец хуценька і пажадана да свайго адпачынку. У інтэрнэце можна знайсці дзясяткі парад, як гэтага дамагчыся. Тут табе і грэчневая дыета, разгрузачныя дні на яблыках, грэйпфрутах, кефіры, а некаторыя ўвогуле адмаўляюцца ад ежы і спрабуюць метады ітэрвальнага, лячэбнага галадання. Але наогул бяспечныя такія экстрэмальныя метады? Аб тым, як скінуць вагу і абавесціцца карыснымі звычкамі ў харчаванні, расказала ўрач-дыетолог Надзея ЛІТВИНАВА-ГРАЗІЁН.

ЦІ РЭАЛЬНА СКИНУЦЬ ВАГУ ЗА МЕСЯЦ?

На самай справе усё залежыць ад таго, колькі кілаграмаў хацелася б скинуць. Дыетолог лічыць, што худзецця няцяжка, складаней трымаць жаdanую вагу.

«Многае залежыць ад фактараў, такіх як узрост, стан здароўя, вага, — тлумачыць дыетолог. — Напрыклад, чым большая вага, тым хутчэй сыходзяць першыя кілаграмы. Адбываецца гэта за кошт страты вадкасці. Для таго каб страціць хоць бы дзесяць кілаграмаў, дастаткова двух месяцаў. Калі ж вага першапачаткова нязначна перавышае норму, то і кілаграмы сыходзяць павольней.

А калі казаць пра бяспечнае пахудзенне, то зніжэнне вагі не павінна перавышаць 3-4 кілаграмы ў месяц».

Важна харчавання збалансавана і разнастайна. Прадукты лепей ужываць максімальна простыя і старацца выконваць элементарныя правілы «Здаровай талеркі»: палова талеркі — розныя салаты ці гародніна халоднай апрацоўкі, прыкладна чвэрць — асноўны прадукт, такі як рыба, птушка або мяса, а астатнюю чвэрць запаўняйце гарнірам, такім як рыс, бульба, грэчка, макарона.

«Важна наладзіць пітны рэжым і звярнуць увагу на ўмеранасць порцый, — раскрывае сакрэт здаровай дыеты Надзея Літвінава-Гразіён. — Старайцеся харчаван-

ца як мага прасцей, нескладанымі стравамі альбо проста аднакампанентнымі. Напрыклад, той жа абед можа складацца з бялку — кавалачка мяса ці рыбы, вулгявадоў у выглядзе круп альбо бульбы ці клятчаткі — гародніны».

Хтосьці лічыць, што трэба есці часта і дробнымі порцыямі, а некаторыя ядуць толькі два разы на дзень: раніцай і ўвечары. Спецыяліст лічыць, што ў гэтым пытанні трэба падыходзіць індывідуальна, бо шмат залежыць ад рэжыму дня, фізічнай актыўнасці і стану здароўя ў цэлым. Калі казаць аб кратнасці, то цалкам дастаткова трох поўных прыёмаў ежы: сняданка, абеду і вячэры. Калі адчуваецца неабходнасць, то можна зрабіць 1-2 лёгкія перакусы.

Здаровым перакусам лічацца прадукты з высокім утрыманнем бялку і складаных вулгявадоў. Каларыйнасць іх адносна невысокая, тым не менш яны даюць доўгатэрміновае энергетычнае падсілкаванне, паляпшаюць страваванне, спрыяюць росту мышачнай тканкі. Гэта могуць быць арэхі, садавіна, ягады, гародніна, зерневыя булчкі.

Асабліваю ўвагу трэба звярнуць і на пітны рэжым. Ёсць меркаванне, што неабходна выпіваць два літры вады. Аднак, на думку спецыяліста, гэта зусім неабавязкова.

Універсальныя правілы для тых, хто хоча развіць карысныя звычкі ў харчаванні і нармалізаваць сваю вагу.

Самае галоўнае правіла — адмовіцца ад так званай «смеццевай» ежы: вэнджанага, маянэз, газіроўка, чыпсы і ўсё тое, што мае насычаны і доўгі склад.

«Лепей выбіраць прадукты з максімальна кароткім складам, — гаворыць дыетолог. — І памятайце, што на першым месцы ў складзе заўсёды пазначаны прадукт, які змяшчаецца ў найбольшай колькасці».

А вось падлік калорый як метады пахудзення, на думку спецыяліста, сыходзіць на другі план. Большую ўвагу лепш аддаваць якасці харчавання, а не колькасці. Хоць у некаторых выпадках, такіх як харчаванне спартсменаў пры падрыхтоўцы да спаборніцтваў, падлік калорый — рэч патрэбная.

Другім універсальным правілам спецыяліст лічыць разнастайнае харчаванне: «Калі адмовіцца ад вялікай колькасці салодкага, мучнога і салёнага, то рэцэптары ачышчаюцца, і чалавек пачынае адчуваць больш смаку і атрымлівае большае задавальненне ад ежы. І, вядома, не грэбуюць зваротам да спецыяліста, калі сапраўды прынялі для сябе рашэнне зменшыць сваю вагу. Ён дапаможа правільна скласці адпаведны план харчавання і ўкараніць карысныя звычкі ў жыццё».

«Справа ў тым, што ёсць пэўныя супрацьпаказанні да павышанага пітнага рэжыму, — тлумачыць дыетолог. — Варта ўлічваць, што, акрамя пітнай вады, маюцца і іншыя крыніцы вадкасці, такія як садавіна, гародніна, супы. Важна ўлічваць і пару года.

У сярэднім аднаго літра дастаткова ў асенне-зімовы перыяд і паўтара — у вясенне-летні».

Чым больш гарачае і сухое паветра і актыўней фізічныя напружкі, тым больш вадкасці расходую арганізм. Галоўнае — не грэбаваць пачуццём смагі. Захацелася зрабіць глыток вады — абавязкова зрабіце. Але правіла «усё добра ў меры» працуе і тут. Залішняе спажыванне вады — гэта празмерная нагрузка на арганізм.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Асцярожна: небяспечная флора

Атрутныя расліны ў горадзе і на прыродзе: як засцерагчы сябе і дзяцей

Летам гараджан цягне на прыроду: на дачу, у вёску да сваякоў ці проста ў паход з палаткамі. Сваёй прыродзе мы прывыклі давярцаць, бо атрутныя расліны можна сустрэць толькі ў джунглях, а ў нашым умераным клімаце не расце нічога больш небяспечнага за крапіву. А вось і не! На лецішчы, падчас пікніку і нават у гарадскім парку можна сустрэць прадстаўнікоў айчынай флоры, з якімі не варта мець справу.

Мы спыталі ў навуковага супрацоўніка лабараторыі інтрадукцыі і селекцыі арнаментальных раслін дзяржаўнай навуковай установы «Цэнтральны батанічны сад Нацыянальнай акадэміі навук» Вольгі ДУБРОВАЙ, якія атрутныя расліны растуць у нашай краіне і што рабіць, каб сустрэча з імі прайшла бяспечна.

Воўчае лыка і вароніна вока

Пачнём са знакамітага баршчэўніка, пра які, безумоўна, і гараджане чулі. І ўсё ж баршчэўнік можна сустрэць не толькі там, дзе няма асфальту і шматпавярховых дамоў.

— У гарадах баршчэўніка няшмат — з ім актыўна змагаюцца. Але гэтая расліна да велізарную колькасць насення, так што сустрэча з ім магчымая, — тлумачыць спецыяліст. — Расце баршчэўнік звычайна на пустках, у паніжаных вільготных месцах, любіць сяліцца ў пералеску, на ўскраіну лесу.

Сок баршчэўніка змяшчае рэчывы, якія, трапляючы на скуру, павялічваюць яе ўспрымальнасць да сонечных прамянёў. І пасля гэтага на скуры ўзнікаюць моцныя алёкі. Праявіцца яны могуць не адразу, а на другія суткі. А яшчэ расліна здольная выклікаць моцную алергію — для гэтага дастаткова проста падыхаць парамі баршчэўніка. Калі баршчэўнікам апечана 80% цела, магчымы нават летальны зыход.

— Аматарам прагулак на прыродзе, а таксама тым, хто адпраўляецца ў лес па ягады-грыбы, варта звярнуць увагу, праз якія зараснікі яны пераходзяць з лесу ў лес, — кажа Вольга Дуброва.

Калі ёсць падазрэнне, што вы падвергліся ўздзеянню расліны, варта прамыць або працерці скуру вадою, змазаць яе супрацьалёкавым прапаратам. Ну, а калі з'явіліся пухіры, зараз жа звярнуцца да ўрача.

Воўчае лыка — яшчэ адзін небяспечны прадстаўнік айчынай флоры. Калі вы не распавялі сваім дзецям аб «ваўчынай ягадзе» — самы час зрабіць гэта менавіта цяпер. Прыгожы хмызняк квітнее бэзава-ружовымі кветкамі, якія неўзабаве ператворацца ў чырвоныя ягады, апетытныя на выгляд.

— Ягады вельмі прывабныя, і дзеці могуць прыняць іх за брусніцы, хоць сама расліна на брусніцы зусім не падобная, — распавядае суразмоўніца. — Ёсць яшчэ «вароніна вока» — таксама хмызняк з чорнымі ягадамі з шызым налётам. Ягада размяшчаецца паміж трох лісцікаў. Гэта таксама атрутная расліна.

Кветкі воўчага лыка маюць прыемны водар, але, удыхаючы яго, можна атрымаць моцны галаўны боль. А 5-6 э'дзеных ягад могуць стаць смяротнай дозой для дзіцяці або выклікаць цяжкае атручванне ў дарослага. Сімптомы — высыпанні, дыярыя, ваніты. Усе часткі воўчага лыка выклікаюць чырвань і пухіры, аж да некрозу тканак. Пры першых

прыкметах атручвання варта прамыць страўнік і звярнуцца да ўрача не марудзячы.

Дурман. Не любоўны

Дурман звычайны можна сустрэць на каменных дачных і прысядзібных участках, на краі поля, за агародамі. А можна і на клумбе.

— Многія гатункі дурману выкарыстоўваюцца ў дэкаратыўным кветкаводстве, — расказвае Вольга Мікалаеўна. — Бо расліна вельмі прыгожая. Яе можна сустрэць і на гарадскіх кветніках, і ў парках, а кветкавыя

цэнтры прапаноўваюць насенне гатункаў гэтай расліны з рознай афарбоўкай.

Вялікае разнае лісце, буйныя кветкі і яркі пах — гэта і ёсць дурман.

— Калі вы панюхаеце кветку, нічога страшнага не будзе. Галоўнае — не рваць, не расціраць у руках лісце, не закладаць кветку дурману ў кнігу, каб засушыць.

Дурман можа выклікаць атручванне і адразу, і праз пяцьнаццаць гадзін. Сімптомы — пярэньне ў горле, ваніты, сухасць у роце, павышаная ўзбуджанасць і нават галюцынацыі. Дурман выклікае здранцвенне скуры твару, рук, ног, парушэнне сардэчнага рытму, пачымненне ў вачах і можа прывесці да вельмі сур'езных наступстваў.

Багаткі (малачай) — атрутная расліна, якую можна убачыць на падаконніках у розных установах. Але, нягледзячы на прывабны выгляд, багаткі небяспечныя.

— Ёсць віды гэтай расліны, у якіх сок вельмі таксічны, — кажа спецыяліст.

Змяшчаецца сок у сцябле і каранях. Ён выклікае алёкі Калі сок багатак трапіў на скуру, трэба старанна прамыць гэтае месца халоднай вадою, выпіць антыгістамінны сродак і звярнуцца да ўрача. Калі сок трапіў у вочы, неадкладна прамыць іх і закапаць супрацьалергічныя кроплі для вачэй. І, зразумела, бягом да акуліста: сок багатак здольны выклікаць слепату.

Балігалой плямісты — яго лісце вельмі нагадвае лісце пятрушкі або морквы. Пры гэтым у балігалову атрутныя ўсе часткі расліны.

— Балігаловам, бывае, атручваюцца нават бывальля турысты, памылкова прыняўшы яго за пятрушку і дадаўшы ў суп. Праз гадзіну пасля ўжывання расліны ўзнікаюць галаўны боль, галавакружэнне, памутненне свядомасці, падкошваюцца ногі, зрэнкі пашыраюцца, перасыхае ў горле. Сімптомы атручвання балігаловам — страта прытомнасці і курчы. Лік ідзе літаральна на гадзіны, таму неадкладна прамыць страўнік, выпіць актываваны вугаль і выклікаць «хуткую».

Ландышы і іншая «манантыка»

Ландышы сустракаюцца паўсюдна ў дэкаратыўным кветкаводстве і без усялякага ўдзелу чалавека растуць у лясах. Кветкі ландыша бяспечныя (хоць жаваць і камячыць у руках іх, зразумела, не варта), а вось ягадкі вельмі атрутныя. У іх утрымліваюцца сардэчныя гліказіды, то-бок яны здольныя выклікаць сур'езныя праблемы з сэрцам і нервовай сістэмай. Атруціўшыся ландышам,

вы адчуеце галаўны боль, з'явіцца шум у вухах, брадыкардыя і курчы, звязьця зрэнкі. Тэрмінова да ўрача!

Яшчэ адна атрутная расліна, аб якой складаецца песня, — гэта «люцікі-кветачкі», а дакладней — казылец едкі.

— Гэта небяспечная расліна смерці не выклікае, але можа стаць прычынай сур'езнага харчовага атручвання і слепаты.

Беладонна мае завостранае яйкападобнае лісце і буйныя кветкі. Што датычыцца пладоў, яны падобныя на вішню. Як распавяла суразмоўніца, гэтая расліна можа

нават чалавек, чые зносіны з прыродай абмяжоўваюцца праглядам канала «National Geographic», хутчэй за ўсё, ніякіх наступстваў для здароўя не будзе — злакавыя не валодаюць таксічнымі ўласцівасцямі, кажа спецыяліст. Але ў цэлым важна самім з асцярожнасцю ставіцца да незнаёмых раслін і вучыць гэтаму дзяцей.

— Не трэба рваць і тым больш спрабаваць на смак незнаёмыя расліны, — падкрэслівае суразмоўніца. — Беражлівае стаўленне да навакольнага асяроддзя, папершае, зберажэ флору, бо многія атрутныя расліны занесены ў Чырвоную кнігу, адносіцца да рэдкіх і знікаючых відаў. А па-другое, захавае ваша здароўе. Ну, і не лішнім будзе, рытуруючыся да турыстычнага паходу, азнаёміцца ў інтэрнеце з тым, як выглядаюць атрутныя прадстаўнікі нашай флоры, каб абысці іх.

Клешчавіна звычайная выкарыстоўваецца фармацэўтамі — з яе насення гатуюць касторавы алей. Але калі ўжыць у ежу насенне цалкам, гэта можа сур'езна

нашкодзіць здароўю. Пры гэтым прыгожае разнае лісце і плады ў выглядзе шарападобнай скрынчкі падабаюцца дзецям, таму так важна сачыць за малымі на прыродзе. Калі праглынуць насенне клешчавіны, з'явіцца энтарыт, колікі, ваніты, крывацёк страўніка-кавішачнага тракта, парушэнне водна-электралітнага балансу. Калі не праводзіць адпаведнай медыцынскай мерапрыемствы, магчыма нават смерць. Ды і пры своечасовай медыцынскай дапамозе страты здароўя будуць нанесены сур'езныя рэчывы, што змяшчаюцца ў насенні клешчавіны, разбураюць бялі жывых тканін.

Аканіт у натуральных умовах расце ўздоўж берагоў рэк і па абочынах дарог. Кветкаводы любяць яго за чароўныя фіялетавыя або цёмна-сінія кветкі. Але ўсе часткі расліны за выключэннем сцяблаў утрымліваюць атрутныя алкалоіды. Дастаткова пакрытаць расліну, і яд выкліча запаленне скурных покрываў, а можа паўплываць і на работу сэрца. Дастаткова 4 мг яду аканіту, каб атруціцца да смерці. Самыя атрутныя часткі расліны — насенне і карані. Першыя прыкметы атручвання — млоснасць, ваніты, адышка, галаўны боль, сліначэканне і збытанасць свядомасці. Дапамога патрэбная неадкладна, праз дзве гадзіны можа быць позна. Прамыцьце страўнік пацярпелага і выклікайце хуткую дапамогу.

Не чапай — і не атрымаеш здачы

— У прыродзе шмат атрутных раслін, — распавядае Вольга Дуброва. — Каб пазбавіцца ад іх, прыйшлося б знішчыць значную частку флоры. З навуковага пункту гледжання, гэта ўсяго толькі спосаб раслін абараніцца ад траўміравання, паядання жывёламі і наскомымі. Таму не чапай — і не атрымаеш здачы. Проста атрымліваецца асалоду ад далікатнай прыгажосці і разнастайнасці нашай прыроды.

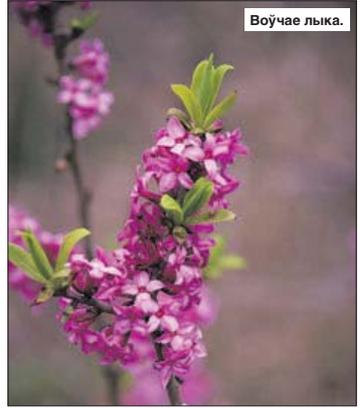
Выходзячы ў гарадскі парк або выязджаючы на прыроду, мы любім часам сарваць травінку, каб пажаваць яе ці пацерці ў руках. Калі незнаёмая расліна адносіцца да сямейства злакавых (гэта можа вызначыць

нават чалавек, чые зносіны з прыродай абмяжоўваюцца праглядам канала «National Geographic», хутчэй за ўсё, ніякіх наступстваў для здароўя не будзе — злакавыя не валодаюць таксічнымі ўласцівасцямі, кажа спецыяліст. Але ў цэлым важна самім з асцярожнасцю ставіцца да незнаёмых раслін і вучыць гэтаму дзяцей.

— Не трэба рваць і тым больш спрабаваць на смак незнаёмыя расліны, — падкрэслівае суразмоўніца. — Беражлівае стаўленне да навакольнага асяроддзя, папершае, зберажэ флору, бо многія атрутныя расліны занесены ў Чырвоную кнігу, адносіцца да рэдкіх і знікаючых відаў. А па-другое, захавае ваша здароўе. Ну, і не лішнім будзе, рытуруючыся да турыстычнага паходу, азнаёміцца ў інтэрнеце з тым, як выглядаюць атрутныя прадстаўнікі нашай флоры, каб абысці іх.

Аляксандра АНЦЭЛВІЧ.

СВЕТ НА ДРОЦЕ

Чаму гіганцкі апоўзень каля берагоў Афрыкі «паклаў» інтэрнэт?

Днямі міжнародная група навукоўцаў паведаміла аб наймагутнейшым сходзе падводнай лавіны з усіх, за якімі акіянаграфам даводзілася назіраць. Гэта адбылося ў падводным каньёне, які пачынаецца ад вусця ракі Конга каля ўзбярэжжа Заходняй Афрыкі, паведаміла The Guardian. З'ява была зафіксавана яшчэ ў студзені мінулага года, аднак спецыялістам спатрэбілася многа часу, каб аднавіць пашкоджаную велізарным падводным апоўзнем апаратуру і апрацаваць неабходныя даныя. Разам з акіянаграфічным інвентаром была пашкоджана сістэма падводных камунікацый, якая адказвае за перадачу 99 працэнтаў усіх даных у свеце. Наколькі абаронена «глобальнае павуцінне»?

ЛАВИНА Ў КАНЬЁНЕ

На дне Сусветнага акіяна ёсць мноства падводных каньёнаў. Упадзіна, якая пачынаецца каля вусця ракі Конга, дзе адбыўся сход, — адна з найбуйнейшых на планеце. Звычайна гэта V-падобная шчыліна, глыбіня якой складае тысячы і больш метраў адносна дна. Вымяраць хуткасць руху наносаў і іх масу дапамагае спецыяльнае абсталяванне, пракладзенае па ўсёй даўжыні каньёна. З дапамогай падобных прыбораў навукоўцы могуць назіраць за падводнымі з'явамі і ацэньваць звязаныя з імі рызыкі і для жыццядзейнасці чалавека.

Надзвычайная прыродная з'ява на ўзбярэжжы Чорнага кантынента працягвалася два дні і ахапіла плошчу, якая перавышае 1,1 тысячы кіламетраў дна Атлантычнага акіяна. «Пацярпелі некалькі нашых акіянаграфічных станцый, іх літаральна сарвала з якара, якім яны мацуюцца да дна. З іх мы атрымалі электроннае паведамленне аб тым, што адбываецца», — паведаміў прафесар Дарэмскага ўніверсітэта Пітар Толінг. На глыбіню каньёна сышло больш за адзін кубічны кіламетр (!) пяску і бруду.

На думку навукоўцаў, рух магунтнага патоку справакавалі два фактары. Перш за ўсё гэта выключна моцная паводка ў раці Конга ў снежні 2019 года, прыкладна за два тыдні да пачатку руху падводнай масы. Такія катаклізмы здараюцца прыкладна раз у паўстагоддзі і прыносяць у вусце ракі вялікія аб'ёмы пяску і бруду. Як заўважаюць спецыялісты, падчас паводкі 2019-га вада ў басейне ракі Конга прыбывала з хуткасцю 70 тысяч кубаметраў за секунду.

Пасля, у студзені мінулага года, пачаліся незвычайна моцныя прылівы і адлівы. «Мы думаем, што рух масы пачаўся на пыткаводзі, падчас адліву, — адзначыў прафесар Дэн Парсанс з Універсітэта Хала. — Па меры таго як зніжаецца нагрузка на акіян у яго верхніх пластах, змяняецца ціск у донных адкладах, што і прыводзіць да такіх наступстваў».

ТРАФІК НА 10 ТРЫЛЬЁНАЎ ДОЛАРАЎ

Гэтая з'ява не атрымала б такога шырокага рэзанансу, калі б лавіна не абарвала два падводныя камунікацыйныя кабелі, што паўважала работу інтэрнэту на ўсёй тэрыторыі паміж Нігерыяй і Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікай.

У водах Сусветнага акіяна пастаянна курсіруюць спецыяльныя караблі, яны гатовы хутка ліквідаваць паломкі ў сістэме падводных камунікацый, якая стала жыццёва неабходнай. Рамонтнае судна The Leon Thevenin было накіравана да берагоў Заходняй Афрыкі, каб аднавіць кабелі, якія былі абарваныя падводнай лавінай. Неабходныя работы працягваліся некалькі тыдняў.

Навукоўцы, якія вывучалі здарэнне каля Афрыкі, заявілі, што іх работа ўяўляе сабой першае падрабязнае даследаванне магунтных падводных мутных плыняў. Яны могуць зруйнаваць падводныя камунікацыі, па якіх перадаецца больш за 99 працэнтаў глабальнага трафіку даных паміж кантынентамі. Гэта датычыцца інтэрнэту, электроннага гандлю, воблачнага

заванання даных і паслуг галасовай пошты. Маштабы глабальнага трафіку насамрэч ураджаюць: паводле звестак Policy Exchange, адных толькі грашовых пераводаў па ўсім свеце штодня ажыццяўляецца на 10 трыльёнаў долараў.

Даследаванне афрыканскай падводнай лавіны можа дапамагчы падчас планавання маршруту пракладвання падводных камунікацый, а таксама спрыяць рацыянальнаму размяшчэнню рамонтных суднаў і пошуку спосабаў змякчэння наступстваў надзвычайных здарэнняў. «Гэтыя новыя даныя будуць выкарыстаны ў індустрыі камунікацый, з іх дапамогай пракладуць новыя маршруты па дне акіяна ў абыход раёнаў з найбольшай рызыкай узнікнення эрозій, пагібельных для тэхнікі», — заўважыў спецыяліст у галіне марской геалогіі брытанскага Нацыянальнага цэнтра акіянаграфіі Майк Клэр.

ПРЫНАДА ДЛЯ АКУЛ

Уся наша планета шчыльна ахоплена кабелямі сувязі. Як вядома, інтэрнэт — гэта сетка звязаных паміж сабой сетак. У агульных рысах сістэма сувязяў падобная на дрэва. Ролю «ствала» адгрываюць тоўстыя кабелі з оптавалакна, якія знаходзяцца пад зямлёй і на дне акіяна. Яны звязваюць паміж сабой краіны і нават асобныя кантыненты. Размяшчэнне такіх кабеляў лёгка знайсці ў адкрытым доступе. Ёсць нават інтэрактыўная карта, на якой можна паглядзець, якімі шляхамі кантэнт перамяшчаецца праз акіяны. Праект TeleGeography адсочвае пракладку падводных камунікацый з 1999 года.

З таго часу як на фондавых біржах былі ўведзены аўтаматызаваныя сістэмы гандлю, а здзелкі пачалі здзяйсняць камп'ютары, тэрмін для прыняцця рашэння зменшыўся да мікрасекундаў. Гэта запатрабавала адпаведнага павелічэння хуткасці сувязі. Амерыканская кампанія Hibernia Atlantic інвеставала 300 мільёнаў долараў у пракладку новага кабеля Hibernia Express паміж Лонданам і Нью-Ёркам. Дзякуючы яго запуску ў 2015 годзе затрымка ў аперациях складае ўсяго 58,95 мілісекундаў.

Калі вы хочаце паглядзець, якім бы быў інтэрнэт без падводных кабеляў, наведайце Антарктыку — адзіны кантынент, які не мае фізічнага падключэння да Сеткі. Мясцовыя даследчыя станцыі залягаюць ад спадарожнікаў з высокай прапускнай здольнасцю, але нават гэтай магуннасці не хапае, каб перадаць усе даныя.

Размяшчэнне кабеляў выразна паказана на марскіх картах і ў навігацыйных сістэмах. Гэта зроблена для таго, каб караблі выпадкова не пашкодзілі камунікацыі. Па словах прадстаўніка брытанскай тэлекамунацыйнай кампаніі «Джэй Ці», на картах пазначаны месцы, дзе кідаць якар забаронена. Гэтая мера дазваляе засцерагнуць інтэрнэт-камунацыі і пазбегнуць аварыйных адключэнняў. Праўда, і тут не абыходзіцца без недарэчнасцяў. Так, у 2016 годзе карабельныя якары разарвалі тры кабелі паміж Нармандскімі астравамі і брытанскім узбярэжжам. Гэта выклікала перапрацу з інтэрнэтам і адключэнне мабільнай сувязі.

Апроч караблёў, кабелям пагражаюць таксама рыбакі сеткі, прыродныя катастрофы і нават акул. Гэтыя драпежныя рыбы чамусьці ўпадабалі падводныя камунікацыі. Марскія біялагі мяркуюць, што драпежнікі прымаюць кабелі за здабывальчы, таму і нападаюць. Абараняючыся ад акул, буйныя кампаніі, такія як Google, пакрываюць свае камунікацыйныя пласты ахоўнага кеўлаву.

Часам кабелі выходзяць са строю па прычыне прыродных катастроф. Напрыклад, у 2012 годзе ўраган «Сэндзі» пашкодзіў большасць кабеляў, якія знаходзяцца ў Нью-Ёрку і Нью-Джэрсі — асноўных пунктах выхаду падводных камунікацый на бераг. У выніку інтэрнэт-злучэнне паміж Паўночнай Амерыкай і Еўропай адсутнічала некалькіх гадзін.

Кабелі не так проста перарэзаць, але часам і гэта адбываецца. У 2013 годзе ў Егіпце, недалёка ад Александрыі, былі затрыманы некалькі зламаўнікаў у аквалангах. Высветлілася, што яны наўмысна перарэзалі падводныя кабелі даўжынёй 20 тысяч кіламетраў, які злучае тры кантыненты.

Некаторыя кабелі звязваюць суседнія краіны, як 131-кіламетровы і Злучаным Каралеўствам. Іншыя, як Азіяка-Амерыканскі Gateway, цягнулі на 20 тысяч кіламетраў і звязваюць кантыненты. Даныя ідуць праз аптычныя валокны таўшчынёй і чалавечы валасок. Кабелі ўяўляе сабой пучок такіх валокнаў, змешчаных у ахоўную абалонку.

Па словах Даніэля Соўзы, кіраўніка дырэктара па вытворчасці ў амерыканскай кампаніі SubCom, якая займаецца падводнымі тэлекамунацыямі, адна з цяжкасцяў у тым, што кабельныя сістэмы павінны вырабляцца і выпрабаввацца як адно цэлае. Тэсціраванне праводзіцца на беразе перад пагрузкай кабеля на карабель і займае каля двух тыдняў, заўважыў «Бі-бі-сі» кіраўнік кампаніі Orange Marine Дыдзье Дылар. Гэтая фірма валодае шасцю адмысловымі судамі, адно з якіх, «Рэнэ Дакарт», здольна пракласці шэсць тысяч кіламетраў кабеля.

Раней асноўнымі заказчыкамі гэтых складаных і дарагіх праектаў былі тэлекамунацыйныя кампаніі. Зараз у іх пачалі суп'езна ўкладвацца гіганты хайтэку. Па звестках TeleGeography, асноўныя сусветныя вытворцы інтэрнэт-кантэнтаў — Google, Facebook, Amazon і Microsoft — за апошнія пяць гадоў інвеставалі ў пракладку падводных кабеляў больш за паўтара мільярда долараў.

Google робіць стаўку на ўласныя кабелі. Кабелі «Кьюры» з'яўляюцца Чылы са Злучанымі Штатамі, а пабудаваны ў партнёрстве з SubCom — Амерыкай і Францыяй праз прыбярэжную станцыю кампаніі Orange Marine ў Сэнт-Ілер-дэ-Рэц. Хутка ўвадуць у эксплуатацыю яшчэ два кабелі: «Эквіяна» пойдзе з Паругалі ўздоўж заходніх берагоў Афрыкі ў ПАР, а «Грэйс Хопер» звяжа ЗША, Брытанію і Іспанію. Павышэнне надзейнасці доступу да інтэрнэту і яго распаўсюджванне на раней неахопленых тэрыторыях — даўна асноўныя прычыны для значных капіталаўкладанняў.

Гэта таксама інвестыцыя Google ва ўласныя інтэрактыўныя сэрвісы. У гэтай галіне канкурэнцыя асабліва моцная, што дала падставу назіральнікам казаць аб «воблачнай вайне» паміж інтэрнэт-гігантамі за дамінаванне. Гэтыя тэхналогіі ператварылі ў велізарны бізнес па меры таго, як кампаніі пачалі пераносіць свае сховішчы лічбавых даных у такія сэрвісы, як Amazon AWS і Azure ад Microsoft.

«ФУРЫ» І «ЛЕГКАВКІ» Дырэктар па даследаваннях кансалтынгавай кампаніі TeleGeography Алан Молдзін заўважыў «Бі-бі-сі», што кабелі могуць быць прыватнымі, але ні ў кожнай выключна права карыстацца імі: «Карыстальнікі шматлікія, і ўсе выкарыстоўваюць адну і тую ж інфраструктуру». Google не гандлюе доступам да сваіх кабеляў наўпрост, але вылучэнне часткі ёмістасці тэлекамунацыйным кампаніям — распаўсюджваная практыка. Напрыклад, Orange Marine дае сваім кліентам доступ да кабелю «Дзюнан», наўзамен дазваляючы Google выкарыстоўваць яе станцыю ў Сэнт-Ілер-дэ-Рэц. Алан Молдзін параўноўвае падземныя кабелі з аўтастрадай: Google і Facebook — гэта «фуры», але па аўтастрадзе ездзяць і «легкавікі», дастаўляючы даныя сваім кліентам.

Размовы пра тое, што спадарожнікі з часам выціснуць падводныя кабелі, ідуць дзесяцігоддзямі. Кампанія OneWeb са штаб-кватэрай у Лондане нядаўна запусціла шостую партыю сваіх спадарожнікаў. SpaceX Ілона Маска інвестуе ў тэхналогію спадарожнікавай сувязі ў рамках яе праекта Starlink. Аднак, як лічаць спецыялісты, параўноўваць гэтыя два віды сувязі нельга. Спадарожнікі найбольш эфектыўныя ў аддаленых месцах Зямлі, куды фізічна цяжка ці нявыдадзена пракласці кабелі. Але апошнія незаменыя для перадачы вялікіх масіваў даных. «Асноўная работа па абмене вялікімі аб'ёмамі даных паміж сховішчамі па ўсім свеце будзе выконвацца падводнымі кабелямі», — упэўнены Алан Молдзін. Апора на акіянскае камунікацыйнае геапалітычны аспект.

І яшчэ. Як высветлілася, адзін з найсур'езнейшых у гісторыі інтэрнэту збой, які здарыўся днямі, выклікала памылка ў праграмным забеспячэнні амерыканскага правайдара паслуг па «воблачным доступе» Fastly. Мноства інтэрнэт-сайтаў па ўсім свеце, уключаючы брытанскі ўрад, вядучыя СМІ — ад CNN і New York Times да Guardian і «Бі-бі-сі» — аказаліся недаступнымі або працавалі з цяжкамі перабыццямі 3-га паэта, што нейкі карыстальнік, не здагадаваючыся аб наступствах, змяніў параметры і тым самым актываваў глабальныя сістэмы збой. Па іроніі лёсу гэты чалавек мільжав аказаўся мацнейшы па наступствах за афрыканскі падводны апоўзень.

Захар БУРАК.

Извещение о проведении 23 июня 2021 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5»

Предмет торгов

Капитальное строение (подземное битумохранилище) с инв. № 631/С-59042, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: сооружение, оборудованное согласно технического паспорта на сооружение от 16.05.2018 года б/н составленному по состоянию на 25.05.2009 года;

капитальное строение (водопроводная сеть) с инв. № 631/С-58995, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: водопроводная сеть, протяженность 175,6 м, состоящая из напорного трубопровода, колодца, артезианской скважины, водонапорной башни;

капитальное строение (производственно-бытовой корпус) с инв. № 631/С-12108 общей площадью 308,5 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание производственно-бытового корпуса, с пристройкой, асфальтобетонной площадкой, тремя ограждениями (с воротами и столбами);

капитальное строение (гидрохранилище) с инв. № 631/С-59045, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: гидрохранилище объемом 2061 м куб.;

капитальное строение (детгехранилище) с инв. № 631/С-59044, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: детгехранилище объемом 948 м куб.;

капитальное строение (детгехранилище) с инв. № 631/С-59043, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: детгехранилище объемом 648 м куб.;

капитальное строение (здание весовой, проходной) с инв. № 631/С-12106 общей площадью 81,0 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание весовой, проходной;

капитальное строение (склад) с инв. № 631/С-58979 общей площадью 110,1 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное блочное здание склада с пристройкой;

капитальное строение (котельная) с инв. № 631/С-12107 общей площадью 102,4 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание котельной с пристройкой;

капитальное строение (трансформаторная подстанция) с инв. № 631/С-58986 общей площадью 57,5 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание трансформаторной подстанции;

капитальное строение (склад) с инв. № 631/С-58980 общей площадью 65,7 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное здание склада;

капитальное строение (компрессорная) с инв. № 631/С-58981 общей площадью 81,4 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание компрессорной с пристройкой, тремя емкостями;

капитальное строение (электроцех) с инв. № 631/С-58982 общей

площадью 39,7 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание электроцеха;

капитальное строение (паропровод) с инв. № 631/С-58987, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: наземный, стальной паропровод протяженностью 184,8 кв. м, состоящий из двух участков;

капитальное строение (битумопровод) с инв. № 631/С-58989, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: наземный, стальной битумопровод диаметром 75 мм, протяженность – 201 м;

капитальное строение (мазутопровод) с инв. № 631/С-58988, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: сооружение, оборудованное согласно технического паспорта на сооружение от 16.05.2018 года б/н составленному по состоянию на 16.06.2009 года;

капитальное строение (канализационная сеть) с инв. № 631/С-58990, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: подземная канализационная сеть протяженностью 108 м, состоит из двух участков и четырех колодцев;

капитальное строение (линия электропередачи) с инв. № 631/С-58992, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: подземная линия электропередачи протяженностью 646,6 м, напряжением 04 кв., состоящая из четырех участков;

капитальное строение (линия наружного освещения) с инв. № 631/С-58993, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: линия наружного освещения протяженностью 19,7 кв. м, напряжением 0,4 кв., способ прокладки – подземный, состоит из двух участков и двух мачт;

капитальное строение (сеть газопровода) с инв. № 631/С-65180 общей площадью 259,5 кв. м, включающее в себя следующие составные части и принадлежности: сооружение, оборудованное согласно технического паспорта на сооружение от 23.02.2018 года б/н, составленному по состоянию на 22.02.2018 г. Молодеченским филиалом РУП «Минское областное агентство по государственной регистрации и земельному кадастру»;

узел учета газа, инвентарный номер 1372; установка докотовой обработки воды, инвентарный номер 940;

резервуар Р 2500000, инвентарный номер 402; резервуар Р-25, инвентарный номер 410; емкость металлическая, инвентарный номер 201; трансформатор ТМ 630/10, инвентарный номер 678; емкости, инвентарный номер 657; емкости, инвентарный номер 658; комплект системы управления «Альфа-П», инвентарный номер 670; комплект системы управления «Альфа-П», инвентарный номер 671; котлоагрегат, инвентарный номер 693; котел Е 1/9, инвентарный номер 695; котел чугунный водогрейный, инвентарный номер 712; модуль подогрева топлива БСТ-МПТ-12-2, инвентарный номер 715

Сведения о земельных участках: площадь – 1,5355 га, кадастровый номер – 621350100001000310; площадь – 4,6829 га, кадастровый номер – 621350100004000541

Местонахождение: Минская обл., Вилейский р-н, г. Вилейка, ул. Волкова, 43

Начальная цена: 286 988,30 бел. руб. без учета НДС

Сумма задатка: 28 600,00 бел. руб.

Продавец имущества: ОАО «ДСТ № 5», г. Минск, ул. Лукьяновича, 4-253.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», г. Минск, ул. К. Маркса, 39.

Условия торгов: Победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДСТ № 5», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц) и индивидуальных предпринимателей; копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица, а также при необходимости иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет № BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБУ № 527 ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, БИК BLBBY2X, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583.

Торги проводятся в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а высшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и не включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Торги проводятся 23 июня 2021 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 14.06.2021 по 21.06.2021 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. Маркса, 39, каб. 6.

По вопросу осмотра продаваемого имущества следует обращаться по телефону: (017) 388-43-21; (029) 179-23-02 (ОАО «ДСТ № 5»).

Телефоны для справок: (017) 365-46-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 388-43-21; (029) 179-23-02 (ОАО «ДСТ № 5»).

Лот № 1. Единый объект недвижимого имущества в составе: 51/100 доли капитального строения с инвентарным номером БС-10324 общей площадью 105,8 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Воложинский р-н, г. Воложин, ул. Казинца, 1. Назначение: здание блокированного жилого дома; наименование: жилой дом. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 622050100075000003 площадью 0,1183 га. Начальная цена продажи – 8 316,00 бел. рублей, задаток – 831,60 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 2. Изолированное помещение с инвентарным номером 200/D-106468 общей площадью 757,9 кв. м, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. М. Горького, 72-2. Назначение: административное помещение; наименование: административное помещение. Начальная цена продажи – 92 160,00 бел. рублей, размер задатка – 9 216,00 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 3. Изолированное помещение с инвентарным номером 411/D-887 общей площадью 63,2 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Берестовицкий р-н, г. п. Большая Берестовица, ул. Советская, д. 29-5. Назначение: квартира 4 01 01; наименование: квартира № 5. Начальная цена продажи – 11 592,00 бел. рублей, задаток – 1 159,20 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 4. Капитальное строение с инвентарным номером 100/С-46434 общей площадью 474,3 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Брест, ул. Янки Купалы, 10. Назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ. Наименование: складские помещения. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 14010000001003339 площадью 0,4445 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 105 912,92 бел. рублей, задаток – 10 591,29 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 5. Единый объект недвижимого имущества в составе: 1. Капитальное строение с инвентарным номером 340/С-306963 общей площадью 496,0 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., Лоевский район, г. п. Лоев, ул. Ленина, д. 84Б, корп. 1. Назначение: здание специализированное иного назначения. Наименование: навес № 2.

2. Капитальное строение с инвентарным номером 340/С-306964 общей площадью 492,8 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., Лоевский район, г. п. Лоев, ул. Ленина, д. 84Б, корп. 2. Назначение: здание специализированное иного назначения. Наименование: навес на 7 комбайнов.

Объекты расположены на земельном участке с кадастровым номером 323055100001002616 площадью 3,0059 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 77 904,00 бел. рублей, задаток – 7 790,40 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

УСЛОВИЯ

1. Победитель аукциона либо в случае, если заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) процентов (далее – Претендент на покупку), не позднее 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона на основании счета-фактуры возмещает затраты на организацию и проведение аукциона и оплачивает стоимость приобретенного объекта на протяжении 20 (двадцати) рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

2. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для победителя аукциона. Организация и проведение аукциона осуществляются в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

РУП «Торговый дом «Восточный» извещает о проведении 15.07.2021 открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства

Лот № 6. Капитальное строение с инвентарным номером 640/С-27566 общей площадью 788,2 кв. м, расположенное по адресу: Могилевская обл., Слуцкий р-н, г. Слуцк, ул. Ленина, д. 145. Назначение: здание специализированное для общественного питания. Наименование: столовая № 5. Составные части и принадлежности: столовая № 5(А1/к) с пристройкой (Б1/к), пристройкой В1/бл, пристройкой Г1/к, теневым навесом, холодильной пристройкой, складом, гаражом, складом, сараем, двумя навесами. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 624650100001006161 площадью 0,4158 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 722 304,00 бел. рублей, задаток – 72 230,40 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 7. Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-67235 общей площадью 353,4 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Вилейский район, г. Вилейка, пер. Гидростроителей, д. 10. Назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование: центральный склад. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 62135010000500935 площадью 9,7128 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 24 550,94 бел. рублей, задаток – 2 455,09 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 8. Капитальное строение с инвентарным номером 631/С-57230 общей площадью 1 130,3 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Вилейский район, г. Вилейка, пер. Гидростроителей, д. 10. Назначение: здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование: центральный склад. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 62135010000500935 площадью 9,7128 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 320 309,47 бел. рублей, задаток – 32 030,95 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 9. Капитальное строение с инвентарным номером 311/С-32652 общей площадью 2 378,7 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., Добрушский р-н, Мозырский о/б, аг. Мозырь, ул. Советская, д. 62А. Назначение: здание специализированное розничной торговли; наименование: тор-

говый центр. Составные части и принадлежности: двухэтажное кирпичное с техническим подпольем, здание торгового центра с надземной лестницей, лифт; складом. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 321282003606000085 площадью 0,3281 га (право постоянного пользования). В отношении части капитального строения имеются действующие договоры аренды. Начальная цена продажи – 703 080,00 бел. рублей, задаток – 70 308,00 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 10. Капитальное строение с инвентарным номером 630/С-79683 общей площадью 11,0 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Молодеченский р-н, г. Молодечно, ул. Тамары Дудко, д. 4. Назначение: здание специализированное иного назначения; наименование: контрольно-пропускной пункт. Составные части и принадлежности: три кирпичные помещения, ограждение. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 623850100003003159 площадью 0,3124 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 10 789,20 бел. рублей, задаток – 1 078,92 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 11. Капитальное строение с инвентарным номером 630/С-39622 общей площадью 1 384,0 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Молодеченский р-н, г. Молодечно, ул. Тамары Дудко, д. 4. Назначение: здание административно-хозяйственное; наименование: здание административно-бытового корпуса. Составные части и принадлежности: три кирпичных тамбура, терраса на металлических столбах, ограждение. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 623850100003003159 площадью 0,3124 га (право постоянного пользования). В отношении части капитального строения имеются действующие договоры аренды. Начальная цена продажи – 403 380,00 бел. рублей, задаток – 40 338,00 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 12. Капитальное строение с инвентарным номером 640/С-26928 общей площадью 9,0 кв. м, расположенное по адресу: Минская область, Слуцкий р-н, г. Слуцк, пер. Новый 4-й, 7А/2. Назначение: здание специализированное для ремонта и технического обслуживания автомобилей (в т. ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции); на-

именование: здание специализированное для технического обслуживания автомобилей (в т. ч. автомобильные заправочные и газонаполнительные станции). Составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное, здание АЗС. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 624650100001006412 площадью 2,5606 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 3 207,60 бел. рублей, размер задатка – 320,76 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 13. Капитальное строение с инвентарным номером 640/С-26921 общей площадью 2 210,3 кв. м, расположенное по адресу: Минская область, Слуцкий р-н, г. Слуцк, пер. Новый 4-й, 7А. Назначение: здание административно-хозяйственное; наименование: здание административно-хозяйственное. Составные части и принадлежности: трехэтажное, панельное, здание АБК. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 624650100001006412 площадью 2,5606 га. Начальная цена продажи – 531 684,00 бел. рублей, размер задатка – 53 168,40 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 14. Капитальное строение с инвентарным номером 320/С-33689 общей площадью 136,7 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., Жлобинский р-н, г. Жлобин, ул. К. Маркса, 23. Назначение: здание специализированное розничной торговли; наименование: здание магазина. Составные части и принадлежности: одноэтажное кирпичное здание магазина с тремя пристройками, тамбуром, кладовой, двумя крыльцами. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 3408000002000335 площадью 0,0366 га (право постоянного пользования). Начальная цена продажи – 119 880,00 бел. рублей, размер задатка – 11 988,00 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 15. Капитальное строение с инвентарным номером 330/С-4566 общей площадью 59,7 кв. м, расположенное по адресу: Гомельская обл., Мозырский р-н, г. Мозырь, ул. Портовая, 23/3. Назначение: здание проходной «Южная»; наименование: здание проходной «Южная». Расположено на земельном участке с кадастровым номером 341500000010000632 площадью 11,2361 га. Начальная цена продажи – 17 388,00 бел. рублей, размер задатка – 1 738,80 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Лот № 16. Капитальное строение с инвентарным номером 700/С-90649 общей площадью 128,3 кв. м, расположенное по адресу: Могилевская обл., г. Могилев, ул. Габровская, 31Б. Назначение: здание специализированное розничной торговли; наименование: магазин «Колос-16». Составные части и принадлежности: одноэтажное металлическое здание магазина «Колос-16». Расположено на земельном участке с кадастровым номером 74010000007005187 площадью 0,0155 га (право аренды). Начальная цена продажи – 153 000,00 бел. рублей, размер задатка – 15 300,00 бел. рублей. Шаг аукциона – 5 %.

Задаток перечисляется на расчетный банковский счет BY07 MMBN 3012 0000 0101 0165 3934, БИК ММБН BY22 в ОАО «Банк Дабрабыт», г. Минск, ул. Коммунистическая, 49, пом. 1, получатель – РУП «Торговый дом «Восточный», УНП 101127633, ОКПО 37411910. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже капитального строения (изолированного помещения). Лот № ____, проводимом 15 июля 2021 года.

Лот может быть снят с аукциона Организатором по письменному указанию Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь в любое время до объявления его проданным.

Контакты организатора аукциона: +375 17 378 87 02; +375 17 378 87 03; +375 44 763 62 63.

3. Порядок проведения аукциона, в том числе об оформлении участия в аукционе, указан на сайте konfiskat.by в разделе «Недвижимость».

Аукцион состоится 15.07.2021 в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Жилуновича, 15, офис 318, зал для аукционов.

Заявление на участие с приложением необходимых документов, в том числе документа, подтверждающего внесение суммы задатка (задаток) с отметкой банка, принимаются по адресу: г. Минск, ул. Лукьяновича, 15, офис 318 (управление реализации недвижимости), рабочие дни с 9.00 до 17.00, пн.-пт. – с 8.30 до 13.00, с 14.00 до 16.15.

Окончание приема заявлений – 12.07.2021 в 15.00.

Центр Промышленной Оценки

- ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
- ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by

Продавец: ЗАО «Горизонт-Белинвест-Девелопер», г. Минск, ул. Красная, д. 7, ком. 4, 220029

Оператор ЭТП: ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 46, www.ipmtorgi.by

№ лота	Наименование предмета аукциона	Начальная цена с НДС 20 %
1	Здание магазина продовольственных товаров с помещением для хранения продуктов питания общей площадью 664,4 кв. м, инв. номер 710/С-11693, по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Урицкого, д. 27 Составные части и принадлежности: мансарда, тамбур, два навеса Обременение: аренда. Подробнее на сайте организатора аукциона	401 036,83 бел. руб.

Сведения о земельном участке
Общ. пл. 0,1101 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания магазина продовольственных товаров с помещением для хранения продуктов питания

Здание производственно-бытового корпуса
общей площадью 3 695 кв. м, инв. номер 710/С-2712, по адресу: Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Минская, 170
286 454,88 бел. руб.

Сведения о земельном участке
Общ. пл. 0,9864 га, предоставлен на праве постоянного пользования для размещения объектов неуставленного назначения

Здание гостиницы общей площадью 1155,2 кв. м, инв. номер 710/У-3619, по адресу: Могилевская обл., Бобруйский р-н, Сычковский с/с, около д. Сычково
158 172,91 бел. руб.

Сведения о земельном участке
Общ. пл. 0,2796 га, предоставлен на праве аренды (по 25.04.2027) для содержания и обслуживания незавершенного законсервированного здания гостиницы

Обременения по лотам №№ 1-3: залог в ОАО Банк Развития Республики Беларусь

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях (BYN) перечисляется на р/с BY77 BLBB 3012 0191 4380 2600 1001 в ГОЛЕПУ ОАО «Белинвестбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, БИК BLBBVY2X. Получатель платежа: ЗАО «Горизонт-Белинвест-Девелопер», УНП 191438026

Срок подписания договора купли-продажи 10 (десять) рабочих дней после электронных торгов. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победителем электронных торгов либо единственным участником электронных торгов, согласившимся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения и оформления участия в электронных торгах
Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Ответственность участника аукциона, его права и обязанности, штрафные санкции прописаны в соглашении и обязательствах сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Данное соглашение является договором присоединения и размещается на странице лота во вкладке «Документы» по адресу: www.ipmtorgi.by. Страница лота по указанному адресу содержит также информацию о типе торгов и общих правилах их проведения. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 3 % от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 30.04.2021 г.

Дата и время начала и окончания электронных торгов:
Начало торгов: 10.00 30.06.2021 г.
Окончание торгов: 12.00 30.06.2021 г.

Торги продолжаются на 10 минут с момента подачи ставки в случае, если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 28.06.2021 г. до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны
+375 (29) 317-95-42; +375 (44) 704-92-06
E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by

ООО «Деловая оценка» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Борисовский завод полимерной тары «Полиммиз» (продавец) извещает о проведении 23 июня 2021 года повторного открытого аукциона по продаже имущества в 12.00 по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2

№ лота	Наименование имущества	Инв. №	Начальная цена продажи с НДС, бел. руб.	Задаток (0,01 %) с НДС, бел. руб.
1	Лакировальная печатная машина Gramex, 2009 г. в.	4017	48 350,00	483,50
2	Устройство экспонирования CDI Spark 4835 (в комплекте)	2809	35 940,00	359,40
3	Бойнорезательная машина EasySlit, Италия	4099	20 950,00	209,50
4	Устройство для испытания на герметичность ПНД бутылки STOKK	3924	19 610,00	196,10
5	Устройство для испытания на герметичность ПНД бутылки STOKK	3910	14 940,00	149,40
6	4-цветная флексографическая машина с сушкой УФ (UV) лучей, корнатором и ражельными котлами, 2014 г. в., Китай	4098	15 110,00	151,10
7	Выдувная машина для изготовления ПНД бутылки EURO TRUDER 75, 2013 г. в.	4095	34 220,00	342,20
8	Машина для продольной резки пленки BJI-H1000	4097	13 920,00	139,20
9	Комплект выдувных форм для изготовления ПНД бутылок, 40 штук, инв. № 3914 (10 шт.), инв. № 3920 (12 шт.), инв. № 3911 (6 шт.), инв. № 3912 (6 шт.), инв. № 3913 (6 шт.)		18 530,00	185,30
10	Криогенная установка Polycool 2000	4092	1 920,00	19,20
11	Доухладитель TWA 302 B/SPU, 2009 г. в.	4095	3 220,00	32,20

Продавец: ОАО «Борисовский завод полимерной тары «Полиммиз», Минская область, г. Борисов, ул. Ибаррури, 42. Контактный телефон +375 29 665 50 51.

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота в фиксированной сумме.

Для участия в аукционе необходимо:
1. Оплатить задаток на расчетный счет Организатора аукциона ОАО «Деловая оценка»: р/с BY60BELB30121232650030226000 в филиале ОАО «Банк БелБЭЗ», г. Гомель, ул. Советская, 71, БИК BELBY2X, УНП 490870026.

2. Подать заявление организатору аукциона по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, д. 24, каб. 3-2 в рабочие дни с 10.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения. Прием заявлений для участия в аукционе заканчивается 21.06.2021 г. в 17.00.

Для участия в аукционе предоставляется: документ, подтверждающий внесение суммы задатка (задатки) на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка; или лицом или индивидуальным предпринимателем (далее ИП) Республики Беларусь – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию этого юр. лица или ИП; иностранного юр. лицом – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до подачи заявления на участие в торгах) либо иное эквивалентное доказательство юр. статуса в соответствии с законодательством страны учреждения и нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; иностранного юр. лица – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык; представителем юр. лица Республики Беларусь – доверенность; представителем гражданина или ИП Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность; представителем иностранного юр. лица, иностранного физ. лица или ИП – доверенность, легализованная в установленном законодательством порядке, с нотариально засвидетельствованным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляется документ, удостоверяющий личность, а руководителем юр. лица – также документ, подтверждающий его полномочия.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) %. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в течение 5 (пяти) календарных дней с момента подписания протокола; оплатить приобретенного предмета торгов с учетом НДС осуществляется не позднее 6 (шести) месяцев с даты заключения договора. Возместить затраты на организацию и проведение аукциона и оплатить вознаграждение организатору торгов в течение 5 (пяти) рабочих дней с момента подписания протокола. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет окончательной стоимости предмета оценки. Проводится аукцион в соответствии с Положением Общества с ограниченной ответственностью «Деловая оценка» о порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части). **Дополнительная информация по контактным телефонам организатора аукциона:** +375 (232) 34-62-36, +375 (44) 750-40-03, +375 (29) 303-30-62 и на сайте www.deloocenka.by

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28, тел.: (8017) 298-53-53; (8029) 690 54 09, BELTORGI.BY.
Продавец: ООО «Поликат» (УНП 291449258) в лице антикризисного управляющего индивидуального предпринимателя Семеновой Марии Михайловны, тел. +375 (29) 352-59-74.
Повторные публичные торги в форме аукциона в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) будут проводиться **28 июня 2021 г. в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 28.

№ п/п	Предмет торгов	Начальная цена предмета торгов, бел. руб. без НДС
1	Формовка Maoxing MX 700/1120, марка – Maoxing, модель – MX 700/1120, заводской номер – 542, год выпуска – 2014	15 840,00
2	Измельчитель универсальный роторный 250B ИУР, марка – ИУР, модель – ИУР 250B; заводской номер – 033, год выпуска – 2005, завод-изготовитель – РУП СКБТ «Металлополимер»	3 060,00
3	Измельчитель универсальный роторный 200 ИУР, марка – ИУР, модель – ИУР 200, заводской номер – 5, год выпуска – 2015, завод-изготовитель – РУП СКБТ «Металлополимер»	4 800,00
4	Агрегат горячей мойки АГМ, марка – АГМ, модель – Эконом Плюс, заводской номер – 6/н, год выпуска – 2017, завод-изготовитель – ООО «ПромПолитех»	7 320,00
5	Агрегат суши плеченный АСП-1, марка – АСП-1, модель – Эконом, заводской номер – 6/н, год выпуска – 2017, завод-изготовитель – ООО «ПромПолитех»	1 320,00
6	Термоформинг Lika 4270, марка – Lika, модель – 4270, заводской номер – 128, год выпуска – 2007, завод-изготовитель – LikaHoldingi spot, s.t.o. (Чешская Республика)	6 540,00
7	Линия по производству крышек KIEFEL, марка – KIEFEL, модель – 4270, заводской номер – 120/97, год выпуска – 1997	21 180,00

Местонахождение – п. 1, 3-5 – Брестская обл., г. Кобрин, ул. Пролетарская, 127; п. 2 – Могилевская обл., г. Бобруйск, ул. Орджоникидзе, 78; п. 6, 7 – Брестская обл., Кобринский р-н, аг. Киселевичи. Тел. для ознакомления и осмотра +37529 698-53-53.

Для участия в торгах необходимо в срок с 14.06.2021 г. 09.00 по 25.06.2021 г. 17.00: зарегистрироваться и подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте BELTORGI.BY; 2) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY33BPSB30121854590139330000 в ОАО «БПС-Сбербанк», код BPSBY2X, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация».

Шаг торгов – 5 %, задаток – 10 % от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее чем за пять дней до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Результаты торгов оформляются в виде протокола. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактически затрат, связанных с организацией и проведением торгов, оплатить аукционный сбор в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Срок заключения договора купли-продажи и оплаты предмета торгов – в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов. Извещение о ранее проведенных торгах было опубликовано в газете «Звязда» от 04.05.2021 г.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» (Организатор аукциона) информирует о проведении открытого аукциона по продаже имущества, находящегося в собственности города Минска и принадлежащего

ГПО «Минскстрой» (Продавец) на праве хозяйственного ведения

ЛОТ № 1: ПОВЕЩЕНИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО НАЗНАЧЕНИЯ, инв. № 500/D-798814178, 20.0 г. п., площадь 104,6 кв. м.
Адрес: г. Минск, ул. Скрипникова, 66-130.
Начальная цена, без учета НДС – 167 237,46 руб.

Аукцион состоится 13.07.2021 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4.

Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь gki.gov.by и Организатора аукциона ино.by.

Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-92 • www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by УНП 19005182

О реализации имущества Индивидуального предпринимателя Кудряшова А.А.

Сведения об организаторе торгов: ООО «Госторги», 210027, г. Витебск, пр-т Строителей, 6, а/л 77, e-mail: info@auction24.by, тел. +375 29 8185-185

Продавец: Индивидуальный предприниматель Кудряшов А.А., УНП 391428915, 211391, г. Орша, ул. Пролетарская, 6-9, тел. +37529 71771010

Дата, время и место проведения торгов: первые электронные торги в форме аукциона будут проводиться 14.07.2021 на электронной торговой площадке (ЭТП «Аукцион 24»), расположенной по адресу: https://auction24.by. Торги с повышением начальной цены начинаются 14.07.2021 (среда) и длится один день с 09.00 до 16.00

Сведения о предмете торгов, начальная цена предмета торгов: всего сформировано 2 (два) неделимых лота. Начальные цены по лотам указаны без учета НДС. Продавец освобожден от уплаты НДС в соответствии с действующим законодательством

Наименование	Начальная цена лота, руб.	Размер задатка (10 %), руб.	Шаг торгов (5 %), руб.
Лот 1 включает в себя два капитальных строения: а) инв. № 240/С-28531, наименование – электрокотельная автоматизированная аккумуляторная с 2-мя электронагревателями ЭПЗ-100 ИЗ, общей площадью 35,0 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером: 24240000001004568 по адресу: Витебская область, г. Орша, ул. 1 Мая, 109Б; б) инв. № 240/С-28533, наименование – склад продовольственных и промышленных товаров общей площадью 704,3 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером: 24240000001004410 по адресу: Витебская область, г. Орша, ул. 1 Мая, 109Ж	53 400,00	5 340,00	2 670,00
Лот 2 включает в себя: две холодильные камеры объемом 240 куб. м и 160 куб. м (в разобранном состоянии) и расположенных по адресу: Витебская область, г. Орша, ул. 1 Мая, 109Ж	17 600,00	1 760,00	880,00

Поручка холодильники осуществляется силами и за счет средств покупателя. Имеющиеся обременения в отношении имущества: арест ОПИ Оршанского района. Осмотреть имущество можно в любое время по предварительной договоренности с организатором торгов и (или) продавцом (собственником имущества). Шаг аукциона и порядок проведения торгов: шаг аукциона устанавливается в размере 5 (пяти) процентов от начальной цены (стоимости) каждого лота с округлением в большую сторону до целого числа. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наибольшую цену за предмет торгов (лот). Результаты торгов оформляются протоколом. Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. В случае признания торгов несостоявшимися, предмет аукциона (лот) может быть продан единственному участнику, подавшему заявление на участие в торгах (претенденту на покупку), при его согласии, по начальной цене, увеличенной на пять процентов. Победитель или единственный участник (претендент на покупку) возмещает продавцу (собственнику) предмета торгов; расходы по оплате аукционного сбора (возмещения поверенному (организатору торгов, оператору ЭТП) в размере до 5 % включительно от цены продажи лота, фактические затраты за публикацию объявлений о проведении торгов по каждому лоту в отдельности, в том числе по ранее проведенным нерезультативным, несостоявшимся торгам, а также возмещает расходы по независимой оценке лота, в течение 5 (пяти) календарных дней с даты проведения торгов. Результаты электронных торгов аннулируются в случае отказа или уклонения победителя торгов (претендент на покупку) от: подписания договора купли-продажи в установленные сроки; возмещения аукционного сбора (возмещения поверенному (организатору торгов, оператору ЭТП), а также всех затрат, связанных с организацией и проведением торгов, указанных выше. Договор купли-продажи заключается собственником предмета торгов (лота) с победителем торгов (претендентом на покупку) в течение 10 (десяти) календарных дней с даты проведения электронных торгов. Победитель торгов (претендент на покупку) в течение 20 (двадцати) календарных дней с даты проведения электронных торгов оплачивает цену предмета торгов (лота) за минусом суммы внесенного задатка. Участником, не признавшим победителя либо отказавшимся от участия в торгах, задаток возмещается в течение 5 (пяти) рабочих дней с даты проведения торгов. Размер задатка для участия в торгах: задаток в сумме 10 % от начальной цены (стоимости) лота перечисляется до подачи заявления на расчетный счет организатора торгов (оператора ЭТП) – ООО «Госторги», BY30 РБС 3012 2032 3510 0000 0933 в ОАО «Приорбанк» г. Минск, БИК РЦСВBY2X, УНП 91827288. Сроки и место приема заявлений для участия в торгах и прилагаемых к ним документов: заявления на участие в электронных торгах, платежный документ о перечислении задатка с отметкой банка, копии свидетельства о государственной регистрации, учредительных документов, а также документов, подтверждающих полномочия участника торгов (доверенности), направляются по эл. почте: info@auction24.by, начиная с 08.00 12.07.2021 и заканчивая в срок не позднее 12.06.2021 до 17.00. Дополнительно для участия в электронных торгах на ЭТП «Аукцион 24» необходимо пройти регистрацию в качестве участника электронных торгов и подать заявку в электронном виде. Организатор торгов и (или) продавец вправе отказаться от проведения торгов в срок не менее чем за пять календарных дней до даты их проведения, проинформировав в письменной форме участников торгов, подавших заявление на участие в торгах, об отказе от проведения торгов. **Подробная информация размещена на сайте https://auction24.by.**

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Улетку хочацца загараць і гуляць па лесе, а не працаваць. Але вам, падобна, трэба сабраць волю ў кулак і завяршыць важны праект. Затое вы зможаце добра зарабіць. Надыходзіць спрыяльны момант для канкрэтных дзеянняў, адказных крокаў і іншых лёсавызначальных дзей. У сераду можа сарвацца важная дзелавая сустрэча — калі магчыма, адразу назначце яе на іншы дзень.

ЦЯЛЕЦ. Каб вашы праблемы з дзелавымі партнёрамі не паўтарыліся, неабходна вынесці ўрок з мінулых памылак. Пачуццё ўласнай перавагі пагражае перашкаджаць паўнаватрасным зносінам з калегамі. У чацвер не згубіце моманту для прасоўвання па кар’ернай лесвіцы. Няясныя думкі пра будучыню змогуць нарэшце здабыць форму, і усё стане на свае месцы. У нядзелю займіцеся асабістым жыццём, тым больш што дамаўляцца стане значна лягчэй.

БЛІЗНЯТЫ. Гэты тыдзень вельмі удалы ў плане кар’еры і любові. Могуць паступіць прыемныя дзелавыя прапановы. Калі вы сканцэнтраваны і ўважлівы, то забяспечаны поспех, прычым такі, на які нават не разлічвалі. Цяпер час выканання жадання, вырашэння праблемы, якая хвалюе даўно. Да канца тыдня прыйдзе адчуванне радасці, спакою і гармоніі.

РАК. На гэтым тыдні можа завяршыцца важны этап у кар’еры, і вы атрымаеце выгадную прапанову аб павышэнні па службе. Дапамогі і падтрымкі ад іншых цяпер чакаць не варта — разлічвайце толькі на сябе. Тым больш што вы поўныя сіл і энергіі і самі вырашыце любую праблему. У чацвер магчымы рэзкія змены настрою — паспрабуйце быць больш мяккімі і стрыманымі.

ЛЕУ. Не выключана расчараванне ў кім-небудзь з блізкіх людзей, але гэта не нагода для расстройства. Лепш свое-

часова зняць ружовыя акулеры. Чацвер і пятніца — амаль ідэальныя дні для таго, каб заняцца падрыхтоўкай і рэалізацыяй сур’ёзных планаў. Асабліва цікавыя ідэі могуць наведваць вас у пятніцу. За гэты тыдзень вы здольныя зрынуць горы, прычым ад вас не спатрэбіцца вялікіх намаганняў.

ДЗЕВА. Магчымы пэўныя цяжкасці, перад якімі не варта адступаць. І тады можна разлічваць на поспех. Але лепш абавірацца на правяраныя метады, а нестандартныя падыходы выкарыстоўваць толькі як дадатак. Добры час для падвадзення пэўных вынікау і для пачатку адпачынку. У чацвер пазбягайце рамантычных сустрэч — партнёр будзе з вамі спраццаца і раўнаваць. У выхадныя не сядзіце дома, едзьце за горад.

ШАПІ. Вам неабходна ўзброіцца фантазіяй і творча рэалізаваць свае задумы з нагоды летняга адпачынку. На гэтым тыдні вы лідар, і гэта адчуваецца дапамога дамагчыся свайго. Заплануйце паездку на прыроду, арганізуйце пікнік на берэзе возера. Тыдзень багаты падзеямі, дазваляе назапасіцца цікавымі ўражаннемі. Не забывайце пра родных, зазірніце да іх у госці хоць бы на паўгадзіны.

СКАРПІЁН. Надыходзіць час сур’ёзных пераменаў, прычым да лепшага. Не трымайцеся за састарэлае, яно вам больш не спатрэбіцца. Памятайце, што, змяняючы сваё ўспрыманне, вы можаце змяніць і навакольнае свет. Паспех будзе спадакоўваць вам і ў кар’еры, і ў каханні. Неабходна працягваць цярпенне, тады пераходна ператворачца ў пыл, які проста панясе ветрам. Ваш аўтарытэт расце. Не толькі супрацоўнікі, але нават і кіраўніцтва паспрабуйце пайсці вам насустрач, стварыць спрыяльныя ўмовы для працы.

СТРАЛЕЦ. Любую сітуацыю на гэтым тыдні трэба ацэньваць максімальна рэалістычна. Нават калі

яна зусім не ўпісваецца ў рамкі вашых уяўленняў аб магчымым. Старайцеся аджэватна разлічыць свае сілы, не давайце невыканальных абяцанняў. У канцы тыдня магчымы страсы і канфлікты. Вам трэба адпачыць, прычым актыўна. Схадзіце ў паход ці хоць бы пакатайцеся на ровары. У сям’і ўсё добра. Дзеці пацешаць дасягненнямі.

КАЗЯРОГ. У пачатку тыдня ў вас з’явіцца выключныя здольнасці давесці работу да дасканаласці. Так што чакайце пахвалы ад начальства. У другой палове тыдня будзе асцярожныя ў адносінах з блізкімі людзьмі, можа здарыцца дробнае непаразуменне. Не ўздумайце хлусіць і хаваць штосьці важнае — таемнае стане відавочным. У выхадныя не забудзьцеся пра адпачынак, хоць трохі абстрагуйцеся ад працы.

ВАДАЛІУ. Паспрабуйце вырашаць пасільныя для вас задачы, не перанепружвайцеся. Ёсць верагоднасць, што патрабаваны да вашай працы могуць быць завышаны — паспрабуйце знайсці кампраміс з калегамі і начальствам. У пятніцу непажадана на прымаць паспешлівых рашэнняў аб змене працы ці іншых кар’ерных зменах. Тыдзень спрыяльны для ўстаўлення сяброўскіх кантактаў і завязвання карысных знаёмстваў. У выхадныя чакайце гасцей.

РЫБЫ. На гэтым тыдні верагодны прафесійны ўзлёт і поспех. Многія набалельыя праблемы вырашацца спакойна, нават з нейкай лёгкасцю. Кансерватыўнае стаўленне да жыцця і планамернасць дзеянняў дапамогуць дабіцца дапамогі, у тым ліку фінансавай, у тых, хто старэйшы або малодшы. Абапіраючыся на свой вопыт, здольнасць пралічыць падзеі і прыняць стратэгічна правільнае рашэнне — імправізацыі рызыкуюць быць асуджаны на правал. У чацвер пазбягайце стрэсавых сітуацый і новых знаёмстваў. Выхадныя лепш за ўсё правесці на дачы, на свежым паветры.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	4.38	21.42	17.04
Віцебск	4.19	21.40	17.21
Магілёў	4.28	21.32	17.04
Гомель	4.34	21.19	16.45
Гродна	4.55	21.55	17.00
Брэст	5.05	21.46	16.41

Месяц

Маладзік 10 чэрвеня. Месяц у сузор’і Рака.

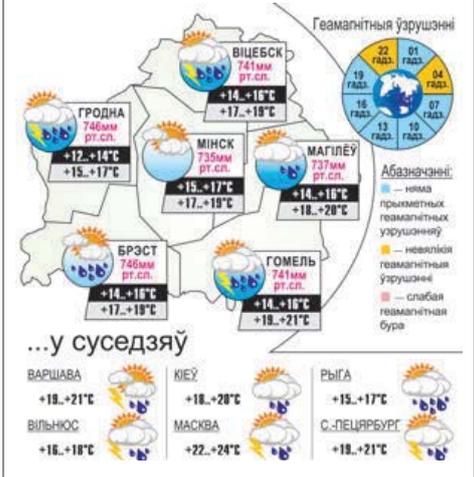
Імяніны

Пр. Ісака, К. Антаніны, Леакадзіі, Яніны, Андрэя, Ануфрыя, Лявона, Яна.

Фота Яўгена ПІСЕЦКАГА

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

12 ЧЭРВЕНЯ

1895 год — нарадзіўся (фальварак Кур’януўшчына, Лагойшчына) Леапольд Іванавіч Родзевіч, беларускі палітычны і грамадскі дзеяч, пісьменнік. Удзельнічаў у Беларускім музычна-драматычным гуртку, выступаў у Першай беларускай трупце Ігната Буяніцкага. У 1921—1923 гадах кіраваў Беларускай драматычнай майстэрняй, рэдагаваў газеты «Беларускі зван», «Наша будучыня», «Наш сцяг». У 1924-м — сакратар Гродзенскага акруговага камітэта КПЗБ, затым — у прадстаўніцтве ЦК КПЗБ пры Камінтэрне. Аўтар драм «Блуднікі», «Пакрыўджаныя», зборнікаў вершаў, апавяданняў і публіцыстычных твораў. У 1933-м і 1938 гадах рэпрэсіраваны. Рэабілітаваны ў 1956-м.

1934 год — быў адкрыты мінскі стадыён «Дынама». У той жа дзень, але ў **1939 годзе**, упершыню ў Мінску на стадыёне «Дынама» адбыўся футбольны матч на першынство СССР.

1939 год — у Віцебску адкрылася карцінная галерэя Ю. Пэна (дзейнічала да чэрвеня 1941 года).

1664 год — паўночнаамерыканскі горад Новы Амстэрдам перайменаваны ў Нью-Ёрк.

1815 год — з прычыны інтрыг банкіра Натана Ротшыльда лонданская газета «Морнінг кронікл» паведаміла пра перамогу Напалеона пры Ватэрлоо на некалькі дзён раней самой бітвы (Ротшыльд, згуляўшы на паніцы, скупіў мноства акцый і разбагацеў).

1824 год — у Парыжы пабачыла свет першая і адзіная навуковая праца 28-гадовага французскага ваеннага інжынера і фізіка Нікаля Леанарда Сады Карно «Роздум аб рухальнай сіле агню і пра машыны, здольныя развіваць гэтую сілу». Першы крок да ідэі стварэння рухавіка ўнутранага згарання і аўтамабіля.

1898 год — нарадзіўся Міхаіл Кальцоў, савецкі журналіст, пісьменнік, заснавальнік і рэдактар часопісаў «Огонёк», «Крокодил», «За рубяжом».

1937 год — у ноч на 12 чэрвеня па справе Тухачэўскага («антысавецкай трагіцэдыі ваеннай арганізацыі») расстраляны вядомыя савецкія военачальнікі: М. М. Тухачэўскі, І. Э. Якір, І. П. Убарэвіч, А. І. Корк і іншыя.

1990 год — У СССР законам «Аб друку і іншых сродках масавай інфармацыі» адменена цензура.

РАЛЬФ ЭМЕРСАН: «Усялякая рэвалюцыя была спачатку думкай у галаве аднаго чалавека».

УСМІХНЕМСЯ

- Наталля, а вы народжаны ў законным шлюбе?
- Напалову.
- Які гэта?
- Мой тата быў у шлюбе, а мама — не.
- А вы не будзеце ладзіць п’яныя оргіі?
- Ой, што вы, не!
- Шкада...
- Як вы тут жыяце?
- Спачатку жылі добра. Але вельмі хочам, каб зноў было добра.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчэнне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ У МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (тэл./факс); адрэдакцыя: пісьмаў — 311 17 44, маркетынг — 263 66 73, бухгалтэрыя — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ ТЭЛ./ФАКС: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Афіцыйны аўтыграфаваны нумар ідэнтыфікацыі за падпіс і ідэнтыфікацыяй. Іх меркаванне не з’яўляецца суадпавядальным з меркаваннем рэдакцыі. Размяшчэнне сваіх меркаванняў адрэаваць і публікаваць адрэаваць ён пільмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

Газета адрэавава ў Рэспубліканскім унітарным прапрыйстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛІП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 1517.

Нумар напісаны ў 1930.

11 чэрвеня 2021 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12